

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, අභිනකර උද්ධමන අපේක්ෂා වර්ධනය සහ අධික මුදල් හා ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් ඉල්ලුම තුළින් ජනිත විය හැකි උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑම මැඩපැවැත්වීමේ අරමුණ ඇතිව 2017 වසර තුළදී සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩව පවත්වාගනු ලැබීය. 2016 වසරේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.5 කින් ඉහළ නැංවීම සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100 කින් ඉහළ නැංවීමට අමතරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 2017 මාර්තු මාසයේ දී පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ නංවන ලදී. මෝටර් රථ වාහන මිලදී ගැනීම සඳහා සපයනු ලබන ණය පහසුකම්වලට අදාළව වටිනාකම මත උපරිම ණය අනුපාත පැනවීම වැනි සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ද දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සඳහා සහාය විය.

වෙළඳපොළ මත පදනම් වූ විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක්ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ අතර එය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පිටිවහලක් විය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිවේදනය කොට ඇති පරිදි සියයට 4.0-6.0 පරාසයක උද්ධමනය පවත්වාගෙන යෑමේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රයත්නය මත ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් බලපෑම් ඇති විය. දිගු කාලයක් පුරා පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් දේශීය ආහාර සැපයුමට ඇති වූ බාධා මෙන්ම, රජයේ බදු ව්‍යුහය තුළ සිදු කරන ලද වෙනස්කම් ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ ඇතිවූ පදනම් බලපෑම ද 2017 වසරේ බොහෝ අවස්ථාවලදී උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව සඳහා හේතු විය. ඒ අනුව, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ පැවති අඩු උද්ධමන

මට්ටම්වලට සාපේක්ෂව, 2017 වසර තුළ දී මතුපිට උද්ධමනය බොහෝ අවස්ථාවලදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, පසුගිය වසර දෙක තුළ ක්‍රියාත්මක වූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි බලපෑම ක්‍රමිකව සම්ප්‍රේෂණය වීම හේතුවෙන්, මූලික උද්ධමනයෙහි හැසිරීම මගින් මනිනු ලබන ඉල්ලුමෙන් ජනිත වන උද්ධමනය, විශේෂයෙන්ම, 2017 වසරේ අග භාගයේදී පාලනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකි විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඵලදායී සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් මහජනතාවගේ උද්ධමන අපේක්ෂා හිතකර ලෙස පවත්වා ගැනීමට හැකි වූ අතර, ඒ තුළින් වැටුප් ඉහළ යෑම සඳහා වන පීඩනය සහ එමගින් උද්ධමනය මත යළි ඇතිවන පීඩනය ද වළක්වා ගැනීමට හැකි විය. ඉහළ ආහාර උද්ධමනය හේතුවෙන් මතුපිට උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගියේය. එසේ වුවද, 2017 පළමු කාර්තු තුන තුළදී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකමට අදාළ කාර්තුමය ඉලක්කයෙහි ඇතුළත සීමාව තුළ මතුපිට උද්ධමනය පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. ඉන්පසුව, 2017 අවසාන කාර්තුවේදී මතුපිට උද්ධමනය ඉලක්කගත සීමාවෙන් පිටත සීමාව තුළ පැවතිණි. 2018 වසරේ මුල් කාලයේදී උද්ධමනය නැවතත් මැදි තනි අගයක මට්ටම දක්වා අඩු විය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2017 ජූලි මස මැද දක්වා බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR) ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව මට්ටමේ රැඳී තිබුණි. කෙසේ

වෙනත්, වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යෑමට ප්‍රතිචාර දක්වමින් බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකාරී මුදල් අනුපාතිකය ඉන්පසුව ක්‍රමිකව අඩු වූ අතර, එම අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යය ආසන්නයෙහි ස්ථායීව පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සක්‍රීය ලෙස ක්‍රියාත්මක කළේය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතාව සක්‍රීය හා විවක්ෂණශීලී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම හේතුවෙන් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික අපේක්ෂිත මට්ටම්වල පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකි විය. මේ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව වෙන්දේසි ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම සහ හිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්ව හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළ රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික 2017 අප්‍රේල් මාසයේ පැවති ඉහළම මට්ටමේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, එමගින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික අතර පැවති පරතරය නිවැරදි විය. අනෙකුත් බොහෝ පොලී අනුපාතික 2017 වසර ආරම්භයේ ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කොට ඉන්පසුව, ඉහළ මට්ටම්වල ස්ථායී වූ නමුත් වසර අවසානය වන විට තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල යම් අඩු විමක් දක්නට ලැබිණි. දැඩි මුදල් තත්ත්වයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉහළ ගිය නාමික හා මූර්ත පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් මුදල් සහ ණය ප්‍රසාරණය අපේක්ෂා කළ ප්‍රතිඵල ලබාදීමට සමත් විය. කාලපමාවක් සහිතව වුවද, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි බලපෑම වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම පිළිබිඹු කරමින් 2016 වසරේ අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටම්වල පැවති පුළුල් මුදල් වර්ධනය 2017 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ක්‍රමිකව මන්දගාමී වී වසර අවසානය වන විට අපේක්ෂිත මට්ටම කරා ළඟා විය. මුදල් ප්‍රසාරණය පහත හෙළීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වෙමින් වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනයෙහි 2016 ජූලි මාසයේ සිට දක්නට ලද මන්දගාමී වීම 2017 වසර පුරා අඛණ්ඩව පැවති අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට අපේක්ෂිත මට්ටම කරා ළඟා විය. මේ අතර, බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම ද පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා හිතකර ලෙස දායක විය. 2018 පළමු කාර්තුවේදී උද්ධමනය අඩුවීම සහ හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා මෙන්ම, ආර්ථිකයට ළඟා විය හැකි උපරිම වර්ධන මට්ටම හා පවත්නා වර්ධන මට්ටම අතර පවතින පරතරය, එනම් නිමැවුම් පරතරය, අඛණ්ඩව සෘණ මට්ටමක පැවතීම සලකා බලා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව වන නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) 2018 අප්‍රේල් මස 04 වැනි දින පදනම් අංක 25 කින් අඩු කළේය. 2020 වසර වනවිට නමයශීලී උද්ධමන

ඉලක්කකරණ රාමුවක් කරා ළඟා වීම සඳහා වන කටයුතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි සිදු කරනු ලැබූ නවීකරණ ආයතනගත කෙරෙමින් පවතින අතර, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සහාය ලබා ගනිමින් මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ තාක්ෂණික නිපුණතාව වර්ධනය කිරීම ද 2017 වසර පුරා අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

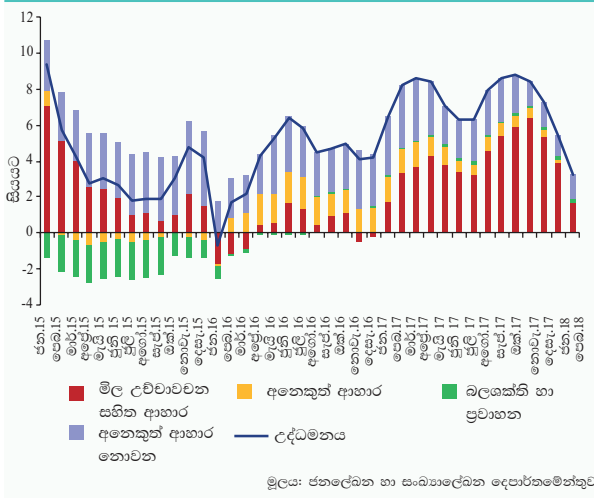
7.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

ආර්ථික වර්ධනය සඳහා උපකාරී වන සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණයක් ඇති කරන අතරම, උද්ධමනය සියයට 4.0-6.0 පරාසය තුළ ස්ථායීව පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා වසර 2020 වන විට නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමු වීමේ අත්තර්කාලීන වැඩපිළිවෙළක් වන වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය 2017 වසරේදී අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන ගියේය. දැනට ක්‍රියාත්මක වන මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකාරී මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත පරිදි හැසිරවීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු යොදා ගනු ලබයි. මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රධාන අතරමැදි දර්ශක විචල්‍ය ලෙස පුළුල් මුදල් සැපයුම තවදුරටත් යොදා ගනු ලැබේ. නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයට යොමු වීමේදී සහ ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික විචල්‍ය පිළිබඳ විශ්ලේෂණීය මැදි කාලීන පුරෝකථන තුළින් ඉදිරි දැක්මකින් යුතුව තීරණ ගැනීම ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණ සහිතව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි සහාය ද ඇතිව, 2017 වසර තුළදී පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ පද්ධතියක් (FPAS) මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියට සාර්ථක ලෙස හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, නවතම දේශීය හා ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් පදනම් කරගනිමින් සිදු කරනු ලබන පුරෝකථන සහ පුරෝකථන සංශෝධන සඳහා නියම වූ කාලසීමාවන් ඇතුළත් අභ්‍යන්තර පුරෝකථන දින දර්ශනයක් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී උපයෝගී කර ගැනිණි. වඩාත් යෝග්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ කිරීම සඳහා පවත්වනු ලබන විධිමත් මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටු රැස්වීම්වලට පෙර තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ මෙන්ම මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ සාමාජිකයන් සමඟ පුරෝකථන සහ විවිධ අංශවල වර්ධනයන් පිළිබඳ සාකච්ඡා සැසි කිහිපයක් පවත්වනු ලැබීය. වත්මන් සහ අනාගත දේශීය සහ ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ

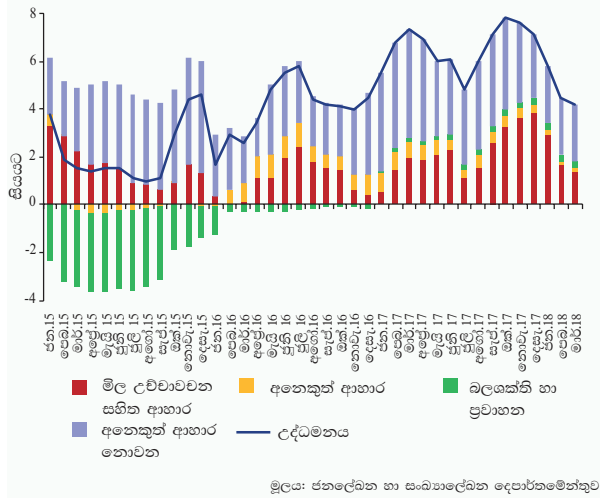
7.1 රූප සටහන

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (ජා.පා.මි.ද.)

7.2 රූප සටහන

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (කො.පා.මි.ද.)

ඉදිරි දැක්මකින් යුතුව පුළුල් සාර්ව ආර්ථික විශ්ලේෂණ සිදු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය වෙත ලබාදීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටු රැස්වීම් සංඛ්‍යාව 12 සිට 8 දක්වා අඩු කරන ලදී. තවද, 2017 වසර සහ ඉදිරිය සඳහා වූ මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්ම මගින් නිවේදනය කරනු ලැබූ ආකාරයට, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ අදහස් ලබා ගැනීමේ අරමුණින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුව 2017 වසරේදී නැවත ස්ථාපිත කරන ලදී.

පසුගිය දෙවසර තුළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් ක්‍රියාත්මක වුව ද, කාලගුණය ආශ්‍රිතව වූ සැපයුම් අවහිරතා හේතුවෙන් වාර්තා වූ ඉහළ ආහාර උද්ධමනය මෙන්ම 2016 වසරේදී සිදු කළ බදු සංශෝධන හේතුවෙන් 2017 වසරේ උද්ධමනය සමස්තයක් වශයෙන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක පැවතුණි. ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි (කො.පා.මි.ද., 2013=100) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, පළමු සහ හතරවන කාර්තුවලදී ඉහළම අගයන් වාර්තා කරමින් 2017 වසර තුළ බොහෝ විට ඉහළ ගියේය. අහිතකර කාලගුණ තත්ත්ව මගින් සැපයුම් අංශයේ ඇති වූ අනපේක්ෂිත අවහිරතා හේතුවෙන් ආහාර උද්ධමනය ඉහළ යෑම මෙන්ම එකතු කළ අගය මත බද්ද හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද මත සිදු කළ සංශෝධනවල බලපෑම හේතුවෙන් ආහාර නොවන කාණ්ඩයෙහි උද්ධමනය ඉහළ යෑම සහ ජාත්‍යන්තර භාණ්ඩ මිල ඉහළ යෑම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත්,

ඉහළ මිල ගණන් පාලනය කිරීමේ අරමුණින් රජය විසින් සැපයුම් අංශය සම්බන්ධයෙන් ගනු ලැබූ පියවර යම්තාක් දුරට හේතු වෙමින් ආහාර උද්ධමනයේ සිදු වූ අඩු වීම සහ හිතකර පදනම් බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ඇතැම් මාසවල මතුපිට උද්ධමනයෙහි කිසියම් අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව, 2017 මාර්තු මාසයේදී සියයට 8.6 ක් ලෙස පැවති ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය ඉන්පසුව ක්‍රමයෙන් අඩු වුවද නැවතත් 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේදී සියයට 8.8 ක උපරිම අගයකට ළඟා විය. කෙසේ වෙතත්, ඉහළ උච්චාවචන සහිත ආහාර අයිතමවල මිල ගණන් අඩුවීම හේතුවෙන් 2017 වසර අවසානයේදී උද්ධමනය සියයට 7.3 ක් දක්වා පහළ ගියේය. මේ අතර, කො.පා.මි.ද. පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය ද මීට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින් 2017 මාර්තු මාසයේදී සියයට 7.3 ක උපරිම අගයක් සහ 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේදී සියයට 7.8 ක උපරිම අගයක් වාර්තා කළ අතර සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් වූ මිල පීඩනය ක්‍රමයෙන් පහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් 2017 වසර අවසානයේ දී සියයට 7.1 ක් දක්වා අඩු විය. මතුපිට උද්ධමනය පහත හෙළීමට හේතු වෙමින්, 2018 වසරේ මුල් කාලයේදී වඩාත් වැඩි වේගයකින් ආහාර උද්ධමනය පහළ ගියේය. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2018 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 3.2 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය 2018 මාර්තු මාසයේදී සියයට 4.2 ක් දක්වා අඩු විය. 2017 වසරේ පැවති මිල ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව පිළිබිඹු කරමින්, ජා.පා.මි.ද. පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය, 2016 වසර

අවසානයේදී වාර්තා කළ සියයට 4.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 7.7 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, කො.පා.මි.ද. මත වූ පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය, 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 4.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 6.6 දක්වා ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව, 2017 වසරේ අවසාන කාලයේදී පැවති ඉහළ උද්ධමනයේ බලපෑම කිසියම් දුරකට පිළිබිඹු කරමින්, ව්‍යාපාර අංශයේ මෙන්ම කුටුම්භ අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා, වසර අවසාන භාගයේ දී සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, මතුපිට උද්ධමනයෙහි පහළ යෑම හා අනුකූල වෙමින් ඉදිරි කාලය සඳහා උද්ධමන අපේක්ෂා ක්‍රමයෙන් පහළ යෑමක් සිදු වී ඇත.

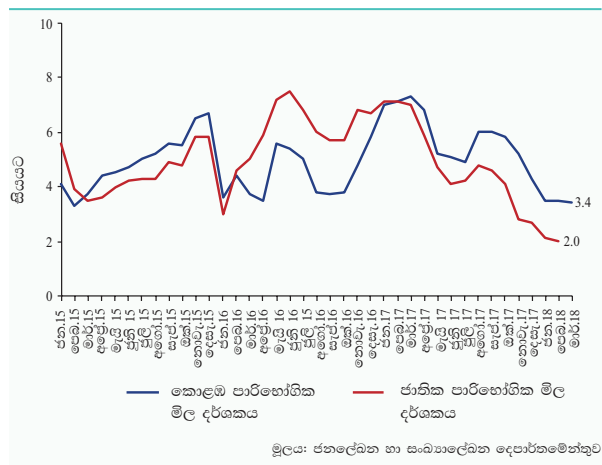
යටිදැරි උද්ධමනයෙහි මිනුමක් වන මූලික උද්ධමනය, 2017 වසර ආරම්භයේදී ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළද, ඉන් පසුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට ප්‍රතිචාර දක්වමින් පහළ ගියේය. බදු සංශෝධනවල බලපෑම සහ ආහාර නොවන කාණ්ඩයෙහි මිල ගණන්වල වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වෙමින් 2017 පළමු කාර්තුව තුළදී මූලික උද්ධමනය සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, 2017 වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ මූලික උද්ධමනය පහළ ගොස් අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 6.7 සිට 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 2.7 දක්වා අඩු විය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය පදනම අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 5.9 සිට 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 4.9 ක් දක්වා පහළ ගියේය. මීට සමාන ප්‍රවණතාවක්

පෙන්නුම් කරමින්, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 5.8 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 4.3 ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, 2017 වසරේ මුල් කාලයේදී උද්ධමනය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 4.4 හා සැසඳීමේදී කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2017 අවසානයේදී සියයට 5.9 ක් ලෙස පැවතුණි. 2018 පළමු කාර්තුවේදී මූලික උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 පෙබරවාරි මාසයේදී සියයට 2.0 ක් වූ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 මාර්තු මාසයේදී සියයට 3.4 ක් විය.

අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසර අවසානය වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය මෙන්ම, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය ද අපේක්ෂිත මට්ටම් දක්වා අඩු විය. ඉහළ නාමික සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික මගින් පිළිබිඹු වන පරිදි ණය ගැනීමේ පිරිවැය ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2016 ජූලි මාසයේ සිට වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනය අඛණ්ඩව මන්දගාමී වූ අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට එය අපේක්ෂිත මට්ටමෙහි පැවතිණි. ණය සැපයුමේ වර්ධනය මන්දගාමී වීම පසුගිය වසර දෙක පුරා ඉහළ මට්ටමක පැවති මුදල් ප්‍රසාරණය අඩු කිරීම සඳහා හේතු විය. 2017 අප්‍රේල් මස සිට බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශ වත්කම් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංචිත වර්ධනය මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල විදේශ වගකීම් පහළ යෑම, 2017 වසරේ මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා හේතු විය. මේ අතර, රාජ්‍ය අංශය විසින් වාණිජ බැංකු වෙතින් ලබා ගන්නා ලද ණය ප්‍රමාණය ද 2017 වසරේදී මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා බලපානු ලැබීය.

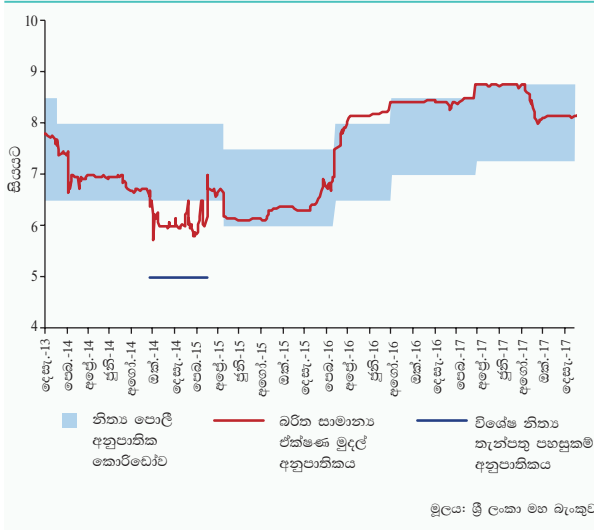
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුරූප වන පරිදි බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය හැසිරවීම සඳහා සක්‍රීය ලෙස විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කළේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය කල්පිරීම මෙන්ම විදේශිකයන් සතු ආයෝජන පිටතට ගලා යෑම හමුවේ 2017 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2017 ජූලි මස මැද වන තෙක් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව හිඟ මට්ටමක පැවතිණි. මෙම හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින් බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල්

7.3 රූප සටහන
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම

7.4 රූප සටහන

නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සහ බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අනුපාතිකය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවලින් සමන්විත නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවට ආසන්නව පැවතීම. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් කොටසක් දේශීය මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමෙන් ලද ලැබීම් සහ රජය වෙත ලද විදේශ ණය හේතුවෙන්, 2017 ජූලි මස මැද සිට මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත මට්ටමක් දක්වා වර්ධනය විය. ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික පහළ ගිය අතර, බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවේ සිට ක්‍රමයෙන් පහළට විතැන් විය. මෙම තත්ත්වය තුළ එක්දින පොලී අනුපාතික අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්දින, කෙටිකාලීන සහ දිගු කාලීන වශයෙන් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා සක්‍රීය ලෙස විවට වෙළඳපොළ කටයුතුවල නිරත වෙමින් බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය, පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යයට ආසන්නව පවත්වා ගෙන යනු ලැබීය.

විනිවිදභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ ඉහළ අවධානයක් යොමු කරමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සහ අනෙකුත් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා තුඩු දුන් සාධක සහ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල සඵලදායී ලෙස සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ වන සන්නිවේදන කටයුතු අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කළේය. මූලික වශයෙන් උද්ධමනය

7.1 සංඛ්‍යා සටහන

මහකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2013 මැයි 10	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 9.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ජූලි 26	2013 ජූලි මස 1 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 2 කින් 6.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2013 ඔක්තෝබර් 15	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 බැගින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2014 ජනවාරි 2	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, පිළිවෙලින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී. 2014 පෙබරවාරි මස 1 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සුරැකුම් රහිතව සිදු කරන ලදී.
2014 සැප්තැම්බර් 23	විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් සඳහා වන 6.50% ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම දිනදර්ශිත මසකට උපරිම අවස්ථා තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. අවස්ථා තුන ඉක්මවා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිතා කරන විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් හට වාර්ෂිකව 5.00%ක් වූ විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී.
2015 මාර්තු 2	5.00% විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ඉවත් කරන ලදී.
2015 අප්‍රේල් 15	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.00% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2015 සැප්තැම්බර් 3	වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් තත්ත්ව අනුව විනිමය අනුපාතික තීරණය වීමට ඉඩ හරින ලදී.
2015 දෙසැම්බර් 30	2016 ජනවාරි මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් 7.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 පෙබරවාරි 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 8.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 ජූලි 28	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 8.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2017 මාර්තු 24	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙලින්, 7.25% සහ 8.75% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2018 අප්‍රේල් 4	නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සටහන: මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ හඳුන්වා දෙන ලද සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග 8.23 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දැක්වේ.

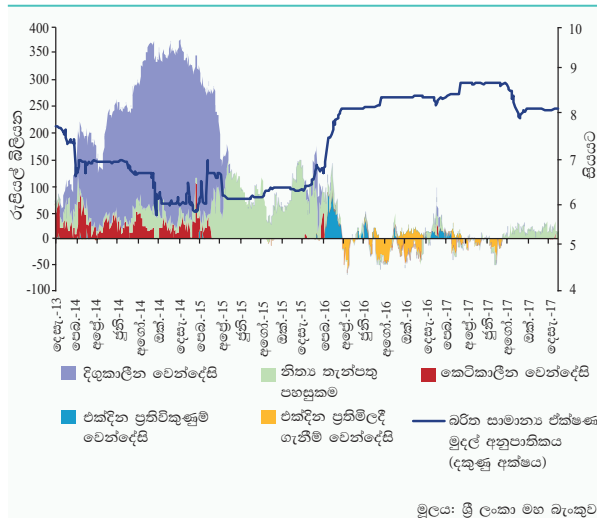
ඇතුළුව අපේක්ෂා කළමනාකරණය සහ මහජනතාව හා අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් අතර අවබෝධය ඉහළ නැංවීම යනාදිය මහ බැංකුවේ සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තියෙහි ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගෙන ඇත. ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ට සිය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පුළුල් මඟ පෙන්වීමක් ලබාදීම අරමුණු කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වසර ආරම්භයේදී 2017 වසර සඳහා උපායමාර්ග හා ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම මැදි කාලීන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ 2017 වසර පෙරදැක්ම තුළින් නිවේදනය කළේය. මාධ්‍ය නිවේදන හා මාධ්‍ය සාකච්ඡා, රැස්වීම් හා සංවාද සහ මහජන දේශන හා සම්මන්ත්‍රණ නීතිපතා මෙන්ම නොපමාව පවත්වමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩව සක්‍රීය සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කළේය. අධිපති විසින් මුලසුන දරන සහ මහ බැංකුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් සහභාගී වන මාධ්‍ය සාකච්ඡා සමඟ කාලීනව සිදු කරනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණ ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පැවැත්වීය. ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ නවතම තොරතුරු, නීතිපතා මාධ්‍ය නිවේදන සහ සෛසු නිවේදන මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශන වන වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා තුළින් එම ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම මහජනතාව වෙත සපයන ලදී. මීට අමතරව, දිනපතා, සතිපතා, මාසික සහ කාර්තුමය පදනමින් සාර්ව ආර්ථික දත්ත මහ බැංකු වෙබ් අඩවිය සහ අනෙකුත් සන්නිවේදන මාධ්‍ය ඔස්සේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට මහ බැංකුව කටයුතු කළේය.

7.3 පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතු සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික

2017 වසරේ පළමු මාස හත තුළදී සමස්තයක් වශයෙන් හිඟ මට්ටමක පැවති දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව වසර අවසාන කාලයේදී සාමාන්‍ය වශයෙන් අතිරික්ත මට්ටමක් දක්වා වර්ධනය විය. මූලික වශයෙන්, උත්සව කාලසීමාවෙන් පසුව සංසරණයෙහි පැවති ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු පද්ධතිය වෙත යළි ලැබීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් මෙන්ම වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ පැවති දිගු කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් කල්පිරීම හේතුවෙන් 2017 වසර ආරම්භයේ සිට පෙබරවාරි මස මුල් කාලසීමාව තෙක් මුදල් වෙළඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ නමුත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය කල්පිරීම සහ විදේශිකයන්

7.5 රජය සටහන
දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව සහ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය

සතු ආයෝජන පිටතට ගලා යෑම හමුවේ 2017 පළමු කාර්තුව තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය වෙළඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය විකිණීම හේතුවෙන් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ඉන්පසුව අඩු වූ අතර, 2017 ජූලි මස මැද දක්වා ද්‍රවශීලතාව හිඟ තත්ත්වයක පැවතුණි. 2017 වසරේ ජූනි මස 30 වැනි දින රුපියල් බිලියන 51.1 ක් වූ ඉහළම ද්‍රවශීලතා හිඟය වාර්තා විය. ඉන්පසුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ රජය විසින් ලබාගත් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් කොටසක් දේශීය මුදල් බවට පරිවර්තනය කිරීමෙන් ලද ලැබීම් යනාදී ප්‍රධාන සාධක හේතුවෙන් ද්‍රවශීලතා මට්ටම වර්ධනය වී 2017 වසර අවසානය දක්වා අතිරික්ත මට්ටම්වල පැවතුණි. 2017 වසරේ දෙවන භාගයේදී මුදල් වෙළඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව සාමාන්‍ය වශයෙන් රුපියල් බිලියන 24.4 ක් විය.

දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ හිඟ ද්‍රවශීලතාවට ප්‍රතිචාර දක්වමින් එක් දින මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගොස් 2017 ජූලි මස මැද දක්වා නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව ආසන්නයෙහි පැවති අතර, ඉන්පසුව ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යෑම සහ ස්වල්පයී විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හේතුවෙන් මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩුවී 2017 සැප්තැම්බර් මස සිට පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයේ ස්ථායීව පැවතිණි. වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම හිඟ තත්ත්වයක පැවතීම හේතුවෙන් 2017 පෙබරවාරි මාසයේදී බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ මට්ටමට ළඟා වී 2017 ජූලි මස මැද දක්වා එම මට්ටමේ පැවතිණි.

විශේෂ සටහන 8

ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය: ඉදිරි දැක්ම

හැඳින්වීම

ද්‍රවශීලතාව (Liquidity) යන වචනය භාවිත වන සන්දර්භය අනුව, ඒ සඳහා අරුත් කිහිපයක් පවතී. ඒ අනුව, යම් වත්කමක වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව යනුවෙන් අදහස් වන්නේ එය අවශ්‍ය වූ අවස්ථාවක දී අවම පිරිවැයකින් කෙතරම් පහසුවෙන් මිල දී ගැනීම/ විකිණීම කළ හැකි ද යන්නයි.¹ වත්කම් විකිණීමට අදාළ පිරිවැය යන්නට ගනුදෙනු පිරිවැය හෝ වත්කමක් සාධාරණ කාලයක් තුළ විකිණීම සඳහා අවම මිලක් පිළිගැනීමෙන් සිදුවන පිරිවැය ද ඇතුළත් වේ. වත්කම්වල වැඩිවීම් සඳහා සහ වගකීම් පරිණතවීම් සඳහා අරමුදල් සපයා ගැනීමේ පහසුව හෝ හැකියාව අරමුදල් සැපයීමේ ද්‍රවශීලතාව නම් වේ. ආර්ථිකයක ගෙවීම් සඳහා තිබෙන මුදල් සමස්තයන්ගේ (පුළුල් මුදල් සැපයුම) ප්‍රමාණය ආර්ථික ද්‍රවශීලතාව² නම් වේ. රාජ්‍ය නොවන අංශය සතු පොලී නොගෙවන දේශීය මුදලින් ඇති මහ බැංකු වගකීම් (පදනම් මුදල් හෝ සංචිත මුදල්) මුදල් ද්‍රවශීලතාව³ නම් වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ සහභාගීත්ව බැංකු පවත්වා ගෙන යන නිෂ්කාශන ශේෂයන් ගේ එකතුව අන්තර් බැංකු ද්‍රවශීලතාව යනුවෙන් නිර්වචනය කළ හැකිය.

මහ බැංකුව අන්තර් බැංකු ද්‍රවශීලතාව පිළිබඳව උනන්දුවක් දැක්විය යුත්තේ කුමක් නිසාදැයි යන්නට ප්‍රධාන හේතු කිහිපයක් පවතී. අන්තර් බැංකු කෙටි කාලීන මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතිකය අවශ්‍ය මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙය බරින් සාමාන්‍ය ඒකමුහුණ මුදල් අනුපාතීය ලෙස හඳුන්වන අතර එය වර්තමාන වැඩි දියුණු කළ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය ද වේ) මහ බැංකුවක් විසින් යොදාගනු ලබන මිනුම අන්තර් බැංකු ද්‍රවශීලතාවයයි. එම නිසා ද්‍රවශීලතාව වෙළෙඳපොළට සැපයීමෙන් හෝ එයින් අවශෝෂණය කර ගැනීම මගින් වාණිජ බැංකුවල පිරිවැය පාලනය කිරීම හරහා ආර්ථිකයට ගලා යන ණය ප්‍රමාණය පාලනය කරගැනීමට මහ බැංකුවට හැකියාව ලැබේ. උදාහරණයක් ලෙස, ද්‍රවශීලතා හිඟයක දී වෙළෙඳපොළට අවශ්‍ය ද්‍රවශීලතාව මහ බැංකුව විසින් සැපයීම තුළින් මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික අනවශ්‍ය පරිදි උච්චාවචනය වීම අවම කිරීමට උත්සාහ කිරීම දැක්විය හැකිය. තවද මෙමගින් ප්‍රමාණවත් අරමුදල් නොමැති වීමෙන් ගෙවුම් පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය අඩපණ වීමේ හැකියාව මඟහරවා ගනිමින් එහි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කරයි. එබැවින්, වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම සමීපව සුපරීක්ෂණය කිරීම සහ ද්‍රවශීලතාව අවශ්‍ය මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම

සහතිකවීම මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව තහවුරු වීම කෙරෙහි ප්‍රධාන භූමිකාවක් ඉටු කරයි.

අනෙක් අතට මහ බැංකුව විසින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සිදු නොකළහොත් එහි ඉතා ආසන්නතම ප්‍රතිඵලය වන්නේ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික ශුන්‍යය ආසන්නයට පහත වැටීමයි. මෙවැනි තත්වයක් යටතේ, ඉහළ ඵලදාවක් අපේක්ෂාවෙන් බැංකු අවදානම වැඩි ණය ලබා දීමට හෝ ගනුදෙනුකරුවන් ගේ තැන්පතු බාරගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ සිදු කළ හැකිය. වාණිජ බැංකුවල මෙවැනි ක්‍රියාකාරකම් මගින් පරිභෝජනය ඉහළ යාම තුළින් උද්ධමන පීඩනයක් නිර්මාණය විය හැකිය. කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල මෙවැනි වර්ධනයක් විදේශ විනිමය අනුපාතය සහ විදේශ සංචිත සඳහා ද අහිතකර බලපෑමක් සිදුවිය හැකිය. තවද, ඉතා විශාල ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවක් (Structural Liquidity) වෙළෙඳපොළ තුළ පවතින විට, මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ පොලී අනුපාතික සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලිය ද දුර්වල වන බව සමහර මහ බැංකු විසින් නිරීක්ෂණය කර ඇත. එම නිසා, මූලික හරය වන්නේ, ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය, මුදල් හා මූල්‍ය ස්ථායීතා ප්‍රතිපත්තීන් වලදී අති විශේෂ කාර්යභාරයක් සිදු කරන බවයි.

විශාල ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයක් හෝ හිඟයක් පැවතීම යෝග්‍ය නොවන හෙයින්, බොහෝ විට පැන නැගෙන ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රශ්නයක් වන්නේ යම් රටක් සඳහා ප්‍රශස්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් පවතී ද යන්නයි. ද්‍රවශීලතාව ගතික දෙයක් වීම නිසා ප්‍රශස්ත ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් ඇස්තමේන්තු කිරීම දුෂ්කර වේ. මහ බැංකුවකට කෙටිකාලීන පොලී අනුපාත කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වැඩි අවකාශයක් ලබාදීමත් මෙමගින් සඵලදායී ආකාරයෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය සහතික කිරීමට හැකියාව ලැබීමත් හේතුවෙන් ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයකට වඩා ද්‍රවශීලතා හිඟයක් වඩා යෝග්‍ය බවට පොදු එකඟතාවයක් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් අතර පවතී.

අන්තර් බැංකු ද්‍රවශීලතාව

ශ්‍රී ලාංකීය සන්දර්භය තුළදී අන්තර් බැංකු ද්‍රවශීලතාව, බලපත්‍රලාභී වානිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවෙහි පවත්වා ගෙන යනු ලබන ජංගම ගිණුමෙහි පවත්නා තැන්පතු ප්‍රමාණය ලෙස අර්ථ දැක්වේ. 1949 මුදල් නීති පනතේ 83 වන වගන්තිය යටතේ මහ බැංකුව විසින් තීරණය කරනු ලබන අනුපාතිකයකට අනුව වානිජ බැංකු විසින් තම තැන්පතු වගකීම් වලින් කොටසක් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ලෙස මහ බැංකුවේ පවතින ජංගම ගිණුමෙහි පවත්වා ගෙන යා යුතුය. වර්තමාන අනුපාතය සියයට 7.5 ක් යන්නෙන් අදහස වන්නේ, එක් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින් සිය රුපියල් තැන්පතු වලින් සෑම

1 Elliott, Douglas I, (2015) : “Market Liquidity A Primer”, The Brookings Institution.
 2 Chung, Kyuil et al, (2014) : “Global Liquidity through the Lens of Monetary Aggregates”, IMF Working Paper WP/14/9.
 3 Gray, Simon, (2008) : “Liquidity Forecasting”, CCBS Handbook No. 27.

රුපියල් 100 ක් ම සඳහා රුපියල් 7.50 ක් මහ බැංකුවෙහි පොළී උත්පාදනය නොකරන ගිණුමක පවත්වා ගෙන යා යුතු බවයි. එම නිසා, පවත්වාගෙන යායුතු ශේෂයට වඩා ඉහළින් හෝ පහළින් ඔවුන්ගේ ගිණුමෙහි පවත්වා ගෙන යන අතිරික්තය හෝ හිඟය, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව හෝ හිඟ ද්‍රවශීලතාව ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. යම් දිනයක දී අවශ්‍ය සංචිත මට්ටම රුපියල් මිලියන 100 ක් සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ ඇති ගිණුමෙහි පවත්නා සත්‍ය ශේෂය රුපියල් මිලියන 110 ක් නම්, අවශ්‍ය සංචිත මට්ටම ඉක්මවූ රුපියල් මිලියන 10 අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ද්‍රවශීලතා හිඟය රුපියල් මිලියන 5 ක් වන්නේ ගිණුම් ශේෂය රුපියල් මිලියන 95 ක් වූ විටය.

අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා මට්ටම වෙනස් වීමට බලපාන ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් ඇත. එනම්: මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ ස්වයන්ත හෝ බහිර්ජනය සාධකය. ප්‍රතිමිලදී ගැණුම්/ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි, ස්ථිර පදනම මත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීම හෝ මිලට ගැනීමේ වෙන්දේසි වැනි විවිධ වෙළෙඳපොළ කටයුතු සහ නිත්‍ය පහසුකම්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරකම් ලෙස සැලකේ. ස්වයන්ත සාධක තුළට ගැනෙන්නේ ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුම, මහ බැංකුව විසින් සිදුකරන විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම් සහ රජය විසින් මහ බැංකුවෙන් ලබාගන්නා ණය යනාදියයි. එම නිසා මහ ජනතාව, බැංකු හා රජය වැනි අනෙකුත් පාර්ශවයන්ගේ සැලකිය යුතු බලපෑමට ලක්වන මෙම කාර්යයන් බහිර්ජනය සාධක ලෙස සැලකේ. මහජනතාවගේ ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුමේ පහළ යාමක්, මහ බැංකුව විසින් විදේශීය විනිමය මිලදී ගැනීමේ ඉහළ යාමක් හෝ රජයට මහ බැංකුව විසින් සපයන ණයවල ඉහළ යාමක් ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යාම කෙරේ බලපාන අතර මෙම විචල්‍යයන්ගේ ප්‍රතිවිරුද්ධ හැසිරීම ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවය පහළයාමට බලපායි. කෙසේ වෙතත් මෙහිදී වටහාගත යුතු කරුණක් වන්නේ මෙවැනි වෙනස්වීම් නිසා ද්‍රවශීලතාවයේ ඇති වන බලපෑම වෙනත් සාධකයන්ගේ ප්‍රතිවිරෝධී හැසිරීම හෝ බලපෑම තුළින් මුළුමනින්ම හෝ අර්ධ වශයෙන් අහෝසි වී ගොස් ද්‍රවශීලතාවය නොවෙනස්ව ද පැවතිය හැකි බවයි.

ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව සහ ස්වයන්ත සාධක

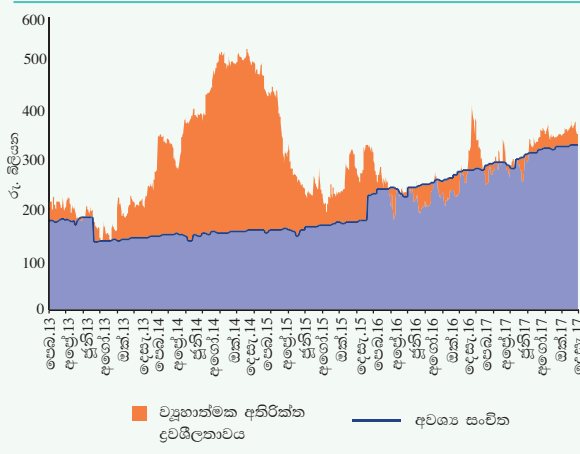
මහ බැංකුව විසින් බැංකු පද්ධතියට ද්‍රවශීලතාව සැපයීමට හෝ බැංකු පද්ධතියෙන් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීමට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමට පෙර අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළෙහි පවතින සමස්ත ද්‍රවශීලතාව ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව ලෙස නිර්වචනය කෙරේ. තවත් ආකාරයකට පවසතොත්, ස්වයන්ත සාධක මගින් තීරණය වන සංචිත මට්ටම ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.⁴ මෑත කාලය තුළ සමස්ත ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවය සහ ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය/හිඟයේ හැසිරීම වි.ස. 8.1 රූපසටහනෙන් පෙන්වනු ලබයි.

4 Aamodt, Ellen and Tafford, Kristian, (2013) : “Structural Liquidity”, Economic Commentaries, No. 9, Nerges Bank.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවය කෙරෙහි බලපාන්නාවූ ප්‍රධාන දායකත්ව සාධකයන් වන්නේ මුදල් නීති පනතේ විධිවිධාන යටතේ මහ බැංකුව විසින් තාවකාලික අත්තිකාරම් වශයෙන් සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙන්දේසි හරහා කරනු ලබන දායකත්වීම් තුළින් රජයට සපයනු ලබන ණයයි. තාවකාලික අත්තිකාරම් වශයෙන් ලබාදෙන ණය ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව ස්ථිර වශයෙන් ඉහළ දමන අතර මහ බැංකුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීම මගින් රජයට සපයනු ලබන අරමුදල් හරහා සිදුවන්නේ ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවෙහි තාවකාලික වැඩිවීමකි. පසුගිය කාලසීමාව තුළ දී තාවකාලික අත්තිකාරම් නිසා රජයට ලබා දුන් ණයෙහි ස්ථිරසාර වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවය සහ මහ බැංකුව සතුව පවත්වාගෙන යන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වල සිදු වූ වෙනස්කම් හේතුවෙන් ඇති වූ කෙටි කාලීන විචලනයන් වි.ස. 8.2 රූපසටහන මගින් පිළිබිඹු කෙරේ. කිසිදා සම්පූර්ණයෙන් ගෙවා නිම කිරීමකින් තොරව පියවා නැවත ලබාගත හැකි අයිරා පහසුකමක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන වසරක් පාසා එකතුවෙමින් පවතින තාවකාලික අත්තිකාරම් (මූල්‍ය වර්ෂයක් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත රජයේ ආදායමින් සියයට 10 ක්) මගින් ස්ථිර පදනමින් ද්‍රවශීලතාව වැඩිවේ. කෙසේ වෙතත්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුතු මගින් ලබා දෙන ණය තාවකාලික ද්‍රවශීලතා වර්ධනයකට හේතුවන අතර, එවැනි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පරිණත වන විට දී හෝ ඒවා මහ බැංකුව විසින් ‘ද්විතියික වෙළෙඳපොළේ දී අලෙවි කරන විට දී සම්පූර්ණයෙන් ම ගෙවා නිමවේ.

ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවයේ හදිසි හා නියුණු වෙනස්කම් ඇති කරවනු ලබන සමාන වැදගත්කමකින් යුත් ස්වයන්ත සාධකයක් වන්නේ, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමයි. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම් ප්‍රමාණය මූලික වශයෙන් සාධක දෙකක් මගින් තීරණය වේ. ඒවා නම් විනිමය අනුපාතිකයෙහි විචලනය වීම් සමනය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය

රූප සටහන වි.ස. 8.1
ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවය

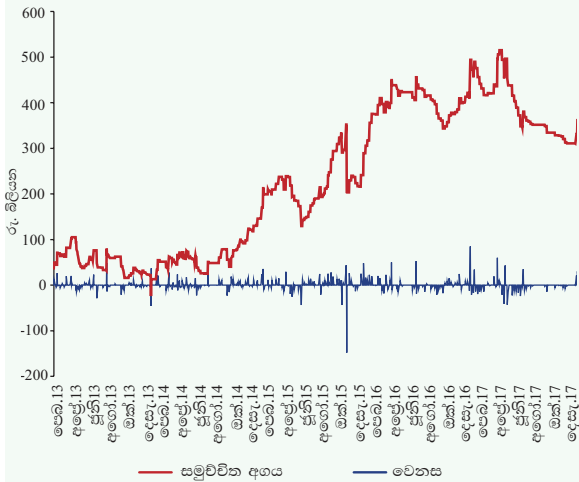

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

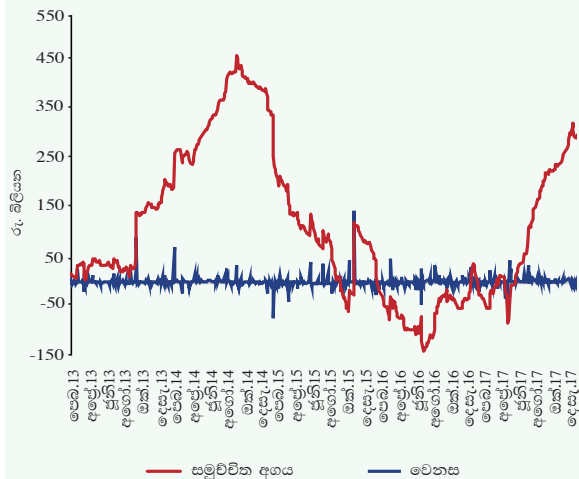
රූප සටහන වි.ස. 8.2
රජය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි වෙනස්වීම් සහ එහි සමුච්චිත බලපෑම

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වෙළඳපොළෙහි සිදුකරනු ලබන මැදිහත් වීම් සහ මහ බැංකුව විසින් පවත්වා ගැනීම සඳහා ඉලක්ක කරනු ලබන විදේශ විනිමය සංචිත මට්ටමයි. රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ඇතුළු රජයට ලැබෙන විදේශ විනිමය ලැබීම මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගැනීම, ඉදහිට සිදු වුවත්, එය පසුගිය අවුරුදු කිහිපයක් තුළ ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවයේ විශාල ලෙස වෙනස් වීමට බලපෑ ප්‍රධාන සාධකයකි. උදාහරණයක් ලෙස ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගැනීම 2014 කාලපරිච්ඡේදයේ දී අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යාමට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුවක් විය (රූප සටහන වි.ස. 8.3).

රූප සටහන වි.ස. 8.3
මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ශුද්ධ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම්

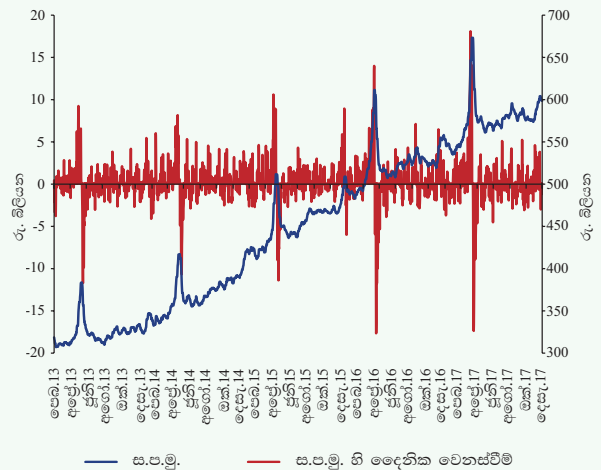
මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මහජනතාව විසින් නෝට්ටු හා කාසි සඳහා ඇති කරන ඉල්ලුම ද ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව සඳහා බලපානු ලබන තවත් ස්වයන්ත සාධකයකි. මුදල් සඳහා වන ඉල්ලුමෙහි ඇතිවන වෙනස් වීම් කාලීන සහ සැලකිය යුතු වුවත්, එවැනි උත්සව කාලවල දී සිදුවන සැලකිය යුතු වැඩිවීම් මාසයක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළ නැවත මුදල් තැන්පතු ලෙස ආපසු ලැබෙන නිසා, ඒවා කෙටි කාලීන වේ. මුදල් ළඟ තබාගැනීම මඟින් පොලී ආදායම කැපකිරීමට සිදුවීම තුළින් ආවස්ථික පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම මෙසේ මුදල් නැවත තැන්පතු වශයෙන් ආපසු ඒමට හේතුවයි. සැලකිය යුතු කාරණය නම්, මෙම මුදල් සඳහා ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවය සිංහල හා දෙමළ අයුත් අවුරුදු කාලය තුළදී පැවතීම සහ සුළු වශයෙන් එය තත්ත්ව කාලය තුළදී ද දක්නට ලැබීමයි. කාලයක් පුරා බලන විට, ඒක පුද්ගල ආදායමේ වැඩිවීම නිසා මුදල් සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළ යන අතර, එයින් ද්‍රවශීලතාව ස්ථිරසාර ලෙස අවශෝෂණය කෙරේ (රූප සටහන වි.ස. 8.4).

ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීම

ගෝලීය වශයෙන්, මහ බැංකු සම්ප්‍රදායික හා සම්ප්‍රදායික නොවන උපකරණ රාශියක් ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා භාවිත කරයි. විවිධ පරිණත කාලවලින් සහ විවිධ සුදැකුම්වලින් සමන්විත ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්/ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි, තැන්පතු භාරගැනීම සහ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් යනාදිය එවැනි තාවකාලික උපකරණ වලින් සමහරකි. අදාල අවස්ථාවේ ඇති අවශ්‍යතාවය අනුව ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව ස්ථිර ලෙස වෙනස් කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාරික බිල්පත්, විදේශ විනිමය, සාංගමික සුදැකුම්පත්, සමාගම්

රූප සටහන වි.ස. 8.4
සංසරණයේ පවතින මුදල් (ස.ප.මු.) සහ එහි දෛනික වෙනස්වීම්

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කොටස් සහ වෙනත් පොත් ණය යනාදිය මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම, භාවිත කරනු ලැබේ.

ස්ථීර පදනමින් හෝ තාවකාලික පදනමින් ද්‍රවශීලතාවය වෙළෙඳපොළට සැපයීම හෝ වෙළෙඳපොළෙන් අවශෝෂණය කරගැනීම සඳහා මහ බැංකු විවට වෙළෙඳපොළ උපකරණ භාවිතා කරයි. වෙළෙඳපොළ පදනම් කරගත් උපකරණයක් නොවන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව වෙනස් කිරීම තුළින් මහ බැංකුවට ස්ථීර පදනම මත ද්‍රවශීලතාව වෙනස්කළ හැකිය. විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ වන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්/ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි හෝ මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම හරහා ද්‍රවශීලතාව තාවකාලික පදනමින් වෙළෙඳපොළට සැපයීම හෝ වෙළෙඳපොළට අවශෝෂණය කිරීම සිදුවන අතර, ස්ථීර පදනමින් ද්‍රවශීලතාව වෙළෙඳපොළට සැපයීමට හෝ වෙළෙඳපොළට අවශෝෂණය කරගැනීම සඳහා ස්ථාවර පදනම මත සිදුකරන වෙන්දේසි භාවිතා කරනු ලැබේ. යම් අවස්ථාවකදී ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාවයෙහි ස්ථීරසාර වෙනස්කම් සිදු කළ හැකි වන්නේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හෝ විදේශ විනිමය වැනි ද්‍රවශීලවත්කම් භාවිතා කිරීමෙන් පමණි. තාවකාලික පදනමින් ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කරගැනීම සඳහා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, මහ බැංකු සුරැකුම්පත් හෝ තාවකාලික ණය පදනම මත ලබාගත් සුරැකුම්පත් වැනි උපකරණ යොදා ගැනීමේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බැලූ විට, එම උපකරණ අතර කිසිදු සැලකිය යුතු වෙනසක් නැත. මෙම උපකරණවල වෙනස වන්නේ ඒවා යොදා ගැනීමේදී ඇතිවන පිරිවැය යි. මක්නිසාද යත් මෙම උපකරණවල පිරිවැය මූලික වශයෙන් පදනම් වන්නේ ඒවායේ පවතින ද්‍රවශීලතාව හා මෙම උපකරණවලට අදාළ වන බදු මත වීමයි.

ඉදිරි දැක්ම

විවට වෙළෙඳ කටයුතු, කෙටිකාලීන රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් (භාණ්ඩාගාරික බිල්පත්) ද්විතියික වෙළෙඳපොළෙන් මිල දී ගැනීම සහ විකිණීම සහ මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීමට පමණක් සීමා වන බැවින්, විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු සඳහා මුදල් නීති පනතේ සඳහන් විධිවිධාන තරමක් සීමාකාරී වේ. තවද, ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව පද්ධතියට නිකුත් කිරීමේ තවත් ප්‍රභවයක් වන රජයට ණය දීම සම්බන්ධයෙන් මුදල් නීති පනතේ ඇති විධිවිධාන විශේෂයෙන් නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්ක කරන රාමුවක් යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම තරමක් දුෂ්කර කරනු ඇත.

වෙළෙඳපොළෙන් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණයට හෝ වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා සම්ප්‍රදායික හෝ සම්ප්‍රදායික නොවන උපකරණවලින් සමන්විත වඩාත් පුළුල් වූ උපකරණ කට්ටලයක් පැවතීම නිසා විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතුවල නිරතවීම සඳහා උද්ධමන ඉලක්ක ගත මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමු සහිත බොහෝ නවීන මහ බැංකුවලට වඩා වැඩි නමාශීලීතාවයක් ඇත. ව්‍යුහාත්මක ද්‍රවශීලතාව මත සහ ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනය මත ඇතිවන බලපෑම නිසා මෙම මහ බැංකු විසින් රජයට ලබාදෙන ණය අඩු කිරීම හෝ සීමා කිරීම සඳහා නීති සම්පාදනය කර ඇත. යෝජිත නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කගත ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් යටතේ මූල්‍ය කළමනාකරණයට සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත නවීකරණ මගින් මහ බැංකුවට වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව වඩාත් සඵලදායී සහ ක්‍රියාකාරී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමටත්, අපේක්ෂා කරන උද්ධමන මාවතට අනුකූලව එක්දින පොලී අනුපාත මට්ටම පවත්වා ගැනීමටත් ඉඩකඩ ලැබේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ඒ අනුව, පොලී අනුපාතික ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම සඳහා දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සපයනු උදෙසා 2017 පෙබරවාරි මස මැද සිට ජූලි මස මැද දක්වා කාලය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව බොහෝ විට එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පැවැත්වීය. කෙසේ වුවද, 2017 ජූලි මස මැද සිට මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත මට්ටමකට පත්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එක්දින මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩු වීමක් දක්නට ලැබිණි. පොලී අනුපාතික ස්ථාවර කිරීමේ අරමුණින් විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය සියයට 8.75 සිට ක්‍රමයෙන් අඩුවී 2017 සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයෙහි පැවතිණි. බරිත සාමාන්‍ය

ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය 2017 වසර අවසානය වන තෙක් සියයට 8.15 ක මට්ටමේ අඛණ්ඩව පැවතිණි. මේ අතර, බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකයෙහි වෙනස්වීම් සහ වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික වසර තුළදී අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, 2017 වසර අවසානය වන විට එක්දින සහ ත්‍රෛමාසික අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 8.44 සහ සියයට 11.01 හා සැසඳීමේදී, පිළිවෙලින්, සියයට 8.15 ක් සහ සියයට 10.05 ක් විය. කෙසේ වුවද, බොහෝ අවස්ථාවලදී අක්‍රීයව පවතින දිගුකාලීන ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික වසර තුළදී සුළු වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව වර්ධනය වීමත් සමඟ

7.2 සංඛ්‍යා සටහන
තෝරාගත් මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට							
	බර්ත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය		එක්දින විවට වෙළඳපොළ වෙන්දේසිය		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (එක් දින)		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (මාස 12)	
	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	ප්‍රතිවිකුණුම්	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය
දෙසැ.-14	6.21	6.01	5.91	-	6.10	6.02	7.15	7.12
දෙසැ.-15	6.40	6.35	6.14	-	6.40	6.36	7.66	7.68
දෙසැ.-16	8.42	8.41	7.43	-	8.44	8.43	12.00	12.00
මාර්.-17	8.75	8.56	7.73	8.74	8.75	8.57	12.35	12.08
ජූනි.-17	8.75	8.75	7.26	8.74	8.75	8.75	12.47	12.47
සැප්.-17	8.11	8.05	7.25	-	8.11	8.15	11.99	12.24
දෙසැ.-17	8.15	8.13	7.25	-	8.15	8.15	12.18	12.19

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

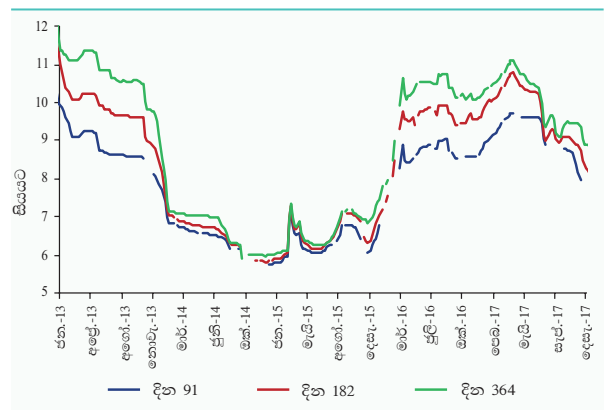
අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා සහ එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය හා අනුරූපීව එක්දින පොලී අනුපාතික හැසිරවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. මෙම ප්‍රවණතා පිළිබිඹු කරමින් විවට වෙළඳපොළ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි සඳහා වන බර්ත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.43 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 7.25 දක්වා අඩු විය.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික හා ඵලදා අනුපාතික අතර පැවති පරතරය නිවැරදි කරමින් මෙන්ම, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි පද්ධතියෙහි සිදු කරන ලද නවීකරණ සහ රජය ලද විදේශ මූල්‍ය ලැබීම් මගින් ඇතිවූ හිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්ව හේතුවෙන් 2017 වසරේ දෙවන භාගයේදී රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඉහළ යෑම, 2015 වසරේ මුල් කාලයේ සිට රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා පූර්ණ වශයෙන් වෙන්දේසි ක්‍රමය යොදා ගැනීම සහ ආර්ථිකයේ පැවති දැඩි මුදල් තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් 2017 පළමු මාස හතර තුළදී ප්‍රාථමික වෙළඳපොළෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2016 වසර අවසානයේ පැවති ඵලදා අනුපාතික හා සැසඳීමේදී දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික 2017 අප්‍රේල් මස අවසානය වන විට, පිළිවෙලින්, පදනම් අංක 101 කින්, පදනම් අංක 107 කින් සහ පදනම් අංක 85 කින් ඉහළ ගියේය. දේශීය වෙළඳපොළ තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව, රාජ්‍ය ආදායම වැඩිවීම සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම අඛණ්ඩව

ක්‍රියාත්මක වීම මගින් ඇතිවූ හිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්ව හේතුවෙන්, 2015 වසරේ මුල් කාලයේ සිට දක්නට ලද ඵලදා අනුපාතිකවල ශීඝ්‍ර ඉහළ යෑම නිවැරදි කරමින් ඵලදා අනුපාතික ඉන්පසුව අඩු විය. මීට අමතරව, රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත විදේශ ලැබීම් ඉහළ යෑම මෙන්ම එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5 ක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය මගින් ලද ලැබීම්, එ.ජ. ඩොලර් බිලියනයක ඒකාබද්ධ ණය පහසුකමෙහි ලැබීම් සහ හම්බන්තොට වරාය ආයෝජකයන් වෙත පැවරීමෙන් ලද එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 292.1 ක ලැබීම් හේතුවෙන් 2017 මාර්තු මාසයේ සිට රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ මත වූ ජීවිතය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. ඒ අනුව, 2017 අප්‍රේල් මාසයේදී පැවති ඉහළම ඵලදා අනුපාතික හා සැසඳීමේදී, දින 91, දින 182 සහ දින 364 ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර

7.6 රජය සටහන
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික (අ)

(අ) ලංසු පිළිගත නොහැකි වීම හෝ අදාළ පරිණත කාලය සඳහා සුරැකුම්පත් නිකුතු ඉදිරිපත් නොකිරීම හේතුවෙන් ඇතැම් සති සඳහා ඵලදා අනුපාතික වාර්තා නොවේ. මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

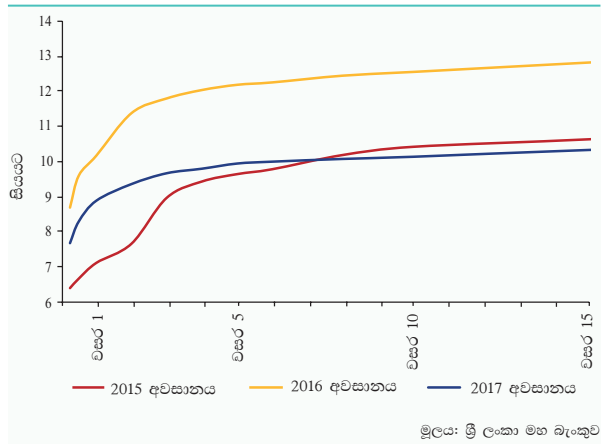
බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික 2017 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 7.69, සියයට 8.30 සහ සියයට 8.90 දක්වා, පිළිවෙලින්, පදනම් අංක 204 කින්, පදනම් අංක 249 කින් සහ පදනම් අංක 221 කින් පහළ ගියේය.

වසර 10 ක් දක්වා පරිණත කාල සහිත ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික 2017 වසරේදී අඩු වීමක් පෙන්නුම් කළ අතර, ඉහළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික පැවතීම හේතුවෙන් වසර 10 කට අධික පරිණත කාල සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් නොකෙරිණි. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල හැසිරීම අනුව යමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික ද රජයේ ඉහළ අරමුදල් අවශ්‍යතාව හේතුවෙන් 2017 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී ඉහළ ගියේය. පස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික, 2017 වසරේ ජනවාරි මස ආරම්භයේදී පැවති සියයට 12.16 සිට 2017 වසරේ පෙබරවාරි මස වන විට සියයට 12.89 උපරිම මට්ටමක් දක්වා ඉහළ ගිය නමුත්, 2017 වසරේ අවසානය වන විට සියයට 10.20 දක්වා පහළ ගියේය. අනෙකුත් පරිණත කාල සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික ද මීට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. ඉහළම ඵලදා අනුපාතිකය වන සියයට 13.14, සත් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා 2017 මාර්තු මාසයේදී වාර්තා විය. ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර වැනි විදේශ විනිමය මත පදනම් වූ ණය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම, 2017 වසරේ දෙවන භාගයේදී දේශීය ණය උපකරණවල ඵලදා අනුපාතික මත වූ පීඩනය යම් පමණකට සමනය කිරීමට උපකාරී විය. රජයේ දේශීය ණය ගැනීමේ කාර්යක්ෂමතාව හා විනිවිදභාවය වර්ධනය කිරීමේ

අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2017 ජූලි මාසයේදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුතු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම ද මේ සඳහා සහාය විය. මේ අතර, ආයෝජන සැලසුම් වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම, රජයේ ණය ගැනීමේ වැඩසටහන කල්තියා පුරෝකථනය කිරීමේ හා එහි ස්ථාවරත්වය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි සඳහා වන කාර්තුව දින දර්ශනයක් ප්‍රසිද්ධ කිරීමට කටයුතු කෙරිණ. වෙන්දේසි ක්‍රියාවලිය සඳහා වන මෙම වර්ධනයන්ද, 2017 වසරේ දෙවන භාගයේදී භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික මත වූ පීඩනය සමනය කිරීමට උපකාරී විය.

2017 වසරේදී ද්විතීයික වෙළඳපොළ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ඵලදා වක්‍රය පහළට විතැන් වී සාපේක්ෂව අඩු බැවුම් ස්වභාවයක් සහිතව පැවතිණි. ඵලදා වක්‍රයේ කෙටිකාලීන අන්තය හා සැසඳීමේදී දිගුකාලීන අන්තය ශීඝ්‍ර ලෙස පහළට විතැන් වීමක් දක්නට ලැබිණි. රජයේ සුරැකුම්පත් මත කෙටිකාලීන සහ දිගුකාලීන ඵලදා අනුපාතික අතර පරතරය පටු වීම කෙරෙහි වෙළඳපොළ පිළිබඳ වූ ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය මෙන්ම මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා සහාය විය. ඒ අනුව, 2016 වසර අවසානයේ පැවති ඵලදා අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව, 2017 වසර අවසානයේදී පරිණත කාල තුනටම අයත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට අදාළ ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික පදනම් අංක 101 සිට 130 අතර පරාසයකින් සියයට 7.68 සිට සියයට 8.89 අතර පරාසයක් දක්වා අඩු විය. සියලු පරිණත කාලවලට අයත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික ද මීට සමාන හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළ නමුත්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල වාර්තා වූ අඩු වීමට වඩා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික අඩු විය. ඒ අනුව, 2017 වසර අවසානයේදී සියලුම පරිණත කාල සීමාවන්ට අයත් ද්විතීයික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික සියයට 9.37 සිට සියයට 10.68 පරාසය තුළ පැවතිණි.

7.7 රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය

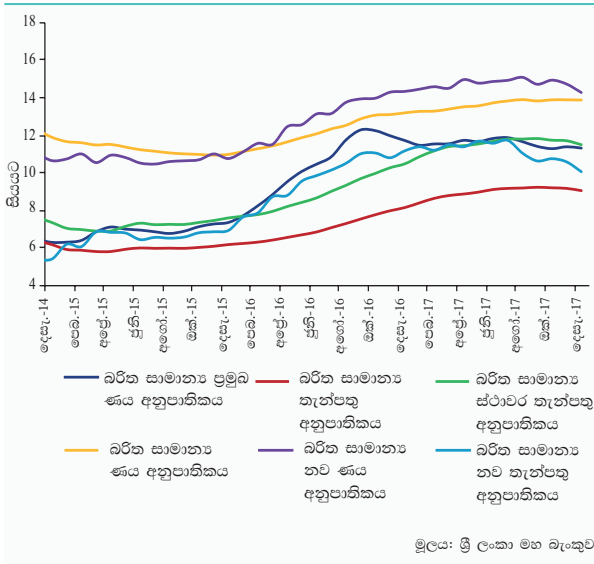

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

දැඩි මුදල් තත්ත්වය පිළිබිඹු කරමින් වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු පොලී අනුපාතික 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය ද, වසර අවසානයේදී යම් අඩු වීමක් දක්නට ලැබිණි. වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 8.17 සිට 2017 සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 9.25 ක උපරිමයක් දක්වා පදනම් අංක 108 කින් ඉහළ ගියේය. එසේම, වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන කාලීන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී

7.8 රූප සටහන
වාණිජ බැංකු ණය සහ තැන්පතු අනුපාතික

අනුපාතික මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.46 සිට 2017 සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 11.81 ක උපරිමයක් දක්වා පදනම් අංක 135 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, වෙළඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතාව වර්ධනය වීමත් සමඟ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම කෙටිකාලීන රාජ්‍ය සුදකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික අඩුවීම අනුව යමින් බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය 2017 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට ක්‍රමයෙන් පහළ ගොස් 2017 අවසානය වන විට, පිළිවෙලින්, සියයට 9.07 සහ සියයට 11.48 ක් ලෙස 2016 වසර අවසානයේ පැවති පොලී අනුපාතිකවලට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. ඒ අනුව, බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය 2016 වසර අවසානයේ සිට 2017 වසර අවසානය වන විට, පිළිවෙලින්, පදනම් අංක 90 කින් සහ පදනම් අංක 102 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකයෙහි හැසිරීම තුළින් පැහැදිලි වන පරිදි 2017 වසර තුළදී ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතික විශේෂයෙන්ම, එක් අවුරුදු සහ දැ අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මාසයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රැස්කරන ලද සියලුම නව තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ පැවති සියයට 11.17 සිට 2017 ජූලි මස අවසානය වන විට සියයට 11.72 ක ඉහළ මට්ටමක් දක්වා පදනම් අංක 55 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, අනෙකුත්

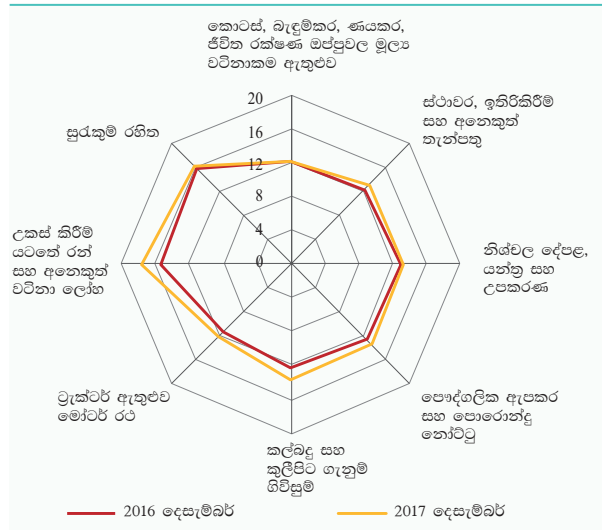
කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල අඩුවීමේ ප්‍රචණ්ඩතාව අනුව, බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය 2017 අගෝස්තු මාසයේ සිට අඩු වූ අතර, 2017 අවසානයේදී එය සියයට 10.06 ක් ලෙස වාර්තා විය.

සෑම වසරක් අවසානයේදීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කොට රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය¹ 2017 වසර සඳහා වාර්තා වූ සියයට 7.06 හා සැසඳීමේදී 2018 වසර සඳහා සියයට 9.08 ක් විය. මෙම පොලී අනුපාතික සියලුම වාණිජ බැංකුවල බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකවල දෙසැම්බර් මසට පෙර මාස දොළහෙහි සාමාන්‍ය අගය මත පදනම්ව සෑම වසරකම දෙසැම්බර් මාසයේදී ගණනය කරනු ලබන අතර, එසේ ගණනය කරන පොලී අනුපාතිකය ඉදිරි වසර සඳහා අදාළ වේ.

දැඩි මුදල් තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර, වසර අවසානය වන විට ඉහළ මට්ටමක ස්ථායීව පැවතිණි. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 13.20 සිට 2017 වසර අවසානය වන

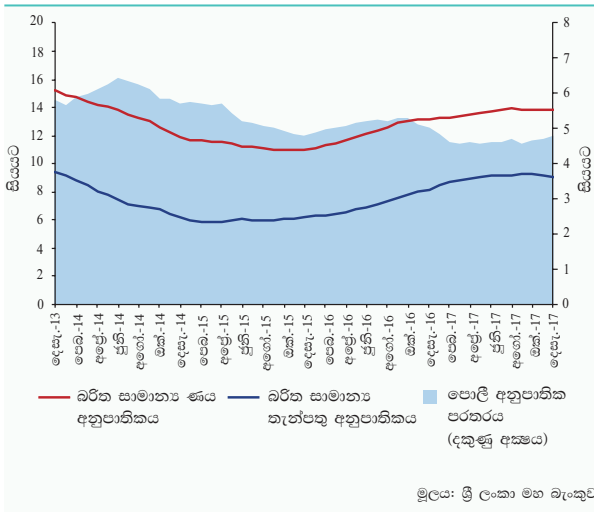
1 නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකදී අදාළ වේ. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතන විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි ණය මුදලක් අයකර ගැනීමේදී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක අදාළ වේ.

7.9 රූප සටහන
සුරැකුම් වර්ගය අනුව වාණිජ බැංකුවල බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතික (සියයට)

7.10 රූප සටහන

බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය අතර පරතරය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විට සියයට 13.88 දක්වා පදනම් අංක 68 කින් ඉහළ ගියේය. එක් එක් වාර්ෂික බැංකු අනුව සලකා බලන විට බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.12-15.66 පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 10.22-16.23 අතර පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. තවද, 2017 වසර තුළදී සුරැකුම් මත පදනම් වන බොහෝ ණය පොලී අනුපාතික ද ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, උකස් කිරීම් යටතේ රන් සහ අනෙකුත් වටිනා ලෝහ, කල්බදු සහ කුලීපිට ගැනුම් ගිවිසුම් මෙන්ම ස්ථාවර, ඉතිරිකිරීමේ සහ අනෙකුත් තැන්පතු යනාදී සුරැකුම් මත වන ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික වසර තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය අතර පරතරය 2016 වසරේදී දක්නට ලද මට්ටම්වලට වඩා 2017 වසරේදී අඩු වුවද තැන්පතු පොලී අනුපාතික පහළ යෑමත් සමඟ වසර අවසානය වන විට පොලී අනුපාතික පරතරය සුළු වශයෙන් ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබිණි. තවද, මසක කාලයක් තුළ වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද නව ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය 2016 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ පැවති සියයට 14.37 හා සැසඳීමේදී 2017 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට සියයට 15.12 ක උපරිමයක් දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම අනුව යමින් බරිත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය ඉන්පසුව ක්‍රමයෙන් අඩු වී 2017 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සියයට 14.31 ක් ලෙස වාර්තා විය. බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකයෙහි අඩුවීම බරිත සාමාන්‍ය

නව ණය අනුපාතිකයෙහි අඩුවීමට වඩා වැඩි අගයක් ගැනීම හේතුවෙන් බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය අතර පරතරය 2017 වසර තුළදී, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසානය වන විට ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්වීය. මේ අතර, වාර්ෂික බැංකු විසින් සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සපයන ලද කෙටිකාලීන ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම්ව සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය, 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 11.52 සිට 2017 ජූලි මස අවසානය වන විට සියයට 12.26 ක උපරිමයක් දක්වා පදනම් අංක 74 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය ද අඩු වී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.55 ක් විය. 2016 වසර අවසානයේ පැවති පොලී අනුපාතික හා සැසඳීමේදී සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකයෙහි මාසික සාමාන්‍යය වශයෙන් ගණනය කරනු ලබන මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.33 ක් දක්වා පදනම් අංක 40 කින් අඩු විය.

සාංගමික ණය උපකරණ මත පොලී අනුපාතික

2017 වසර තුළදී සාංගමික ණය සුරැකුම් මත පොලී අනුපාතික ද ඉහළ මට්ටම්වල පැවතිණි. කෙටිකාලීන ණය උපකරණයක් වන වාර්ෂික පත්‍රිකාවලට අදාළ පොලී අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 8.70-14.80 පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 13.75-16.50 ක පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2017 වසරේදී සමාගම් 6 කට අදාළ ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුතු දහතුනක් වාර්තා වූ අතර, එම ණයකර වසර 2 සිට 8 දක්වා පරිභ්‍වක කාලසීමාවන්ගෙන් යුතු විය. බොහොමයක් ණයකර ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලද ඒවා වූ අතර, ඇතැම් ණයකර විචල්‍ය පොලී අනුපාතික මත පදනම්ව නිකුත් කරන ලදී. ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලද ණයකර සඳහා 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 9.60-13.75 ක් වූ පොලී අනුපාතික පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී එම පොලී අනුපාතික සියයට 12.50-15.00 අතර පරාසයක පැවතිණි.

විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික

ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන ජාත්‍යන්තර පොලී අනුපාතික පිළිබඳ කරමින් වාර්ෂික බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික 2017 වසර තුළදී සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. 2017 වසර තුළදී එක්සත් ජනපද ඉලක්කගත

7.3 සංඛ්‍යා සටහන
පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

පොලී අනුපාතිකය	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට	
	2016 අවසානයට	2017 අවසානයට
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික		
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	7.00	7.25
නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.50	8.75
බරිත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය	8.42	8.15
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික		
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ (අ)		
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	8.72	7.69
දින 182	9.63	8.30
දින 364	10.17	8.90
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	11.04	9.83
වසර 3	11.62	9.55
වසර 4	11.94	11.14
වසර 5	11.76	10.20
වසර 10	12.11	10.36
ද්විතියික වෙළඳපොළ		
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	8.69	7.68
දින 182	9.60	8.30
දින 364	10.17	8.89
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	11.38	9.37
වසර 3	11.80	9.68
වසර 4	12.04	9.81
වසර 5	12.18	9.96
වසර 10	12.55	10.15
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ආ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.50-9.00	0.50-9.50
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ඇ)	4.50-15.00	4.89-15.00
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	8.17	9.07
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	10.46	11.48
බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය	11.17	10.06
බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	11.44	10.65
ණය පොලී අනුපාතික		
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය	11.73	11.33
බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය	13.20	13.88
බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය	14.37	14.31
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (ඈ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	4.25	4.00
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	11.00	11.00
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඉ)		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.38-7.74	5.43-7.99
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	12.13-14.06	12.15-13.71
ණය පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (ඉ)	9.75-15.00	13.00-16.00
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (ඊ)	10.50-20.00	10.50-20.00
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඉ)		
මූල්‍ය කල්බදු	17.48-25.97	17.40-28.03
කුලීපිට ගැනුම්	17.51-22.65	15.00-20.84
නිශ්චල දේපළ මත ලබා දුන් ණය	19.12-20.80	17.95-20.18
සාංගමික ණය වෙළඳපොළ		
ණයකර	9.60-13.75	12.50-15.00
වාණිජ පත්‍රිකා	8.70-14.80	13.75-16.50

මූලාශ්‍රයන්: කොළඹ කොටස් හුවමාරුව අදාළ මූල්‍ය ආයතන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) ආසන්නතම වෙන්දේසියේ දී නිකුත් කළ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික
 (ආ) වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ඇ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
 (ඈ) තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ඉ) පොලී අනුපාතික පරාසයන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් දෙසැම්බර් මාසය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද උපරිම සාමාන්‍ය සහ අවම සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ඊ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.

ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතික ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු විසින් එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලබන පොලී අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.02-3.62 පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.02-4.38 පරාසයක පැවතිණි. එ.ජ. ඩොලර්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.15-5.00 පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.15-5.03 ක පරාසයෙහි බොහෝ දුරට නොවෙනස්ව පැවතිණි. මේ අතර, 2017 නොවැම්බර් මාසයේදී එංගලන්ත මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැංවීමත් සමඟ ස්ථාවරව පවුම්වලින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.05-2.01 පරාසය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.10-2.25 පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.25-4.02 පරාසය හා සැසඳීමේදී ස්ථාවරව පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.20-4.57 පරාසයක පැවතිණි.

7.4 මුදල් සහ ණය සමස්තවල ප්‍රවණතා

සංචිත මුදල්

2016 ජනවාරි මාසයේදී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් සංචිත මුදල් සැපයුමේ වාර්තා වූ ඉහළ වර්ධනයෙහි පදනම් බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන 2017 වසර තුළදී සංචිත මුදල් මන්දගාමී ලෙස වර්ධනය විය. ඒ අනුව, 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 27.1 ක ඉහළ වර්ධනය හා සැසඳීමේදී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංචිත මුදල් වර්ධනය 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 9.8 දක්වා මන්දගාමී විය. 2016 වසරේදී රුපියල් බිලියන 182.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ සංචිත මුදල් ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 939.8 දක්වා රුපියල් බිලියන 83.6 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් පාර්ශ්වයෙන් සැලකූ විට, 2017 වසරේදී සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සඳහා සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය ද හේතු විය. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පවතින විට මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්වල 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ

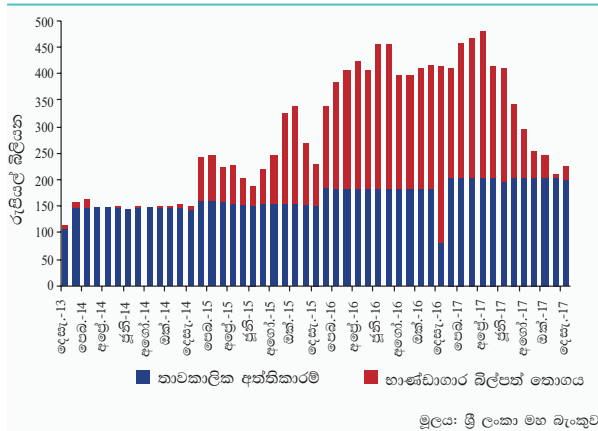

සියයට 12.4 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 8.2 ක අඩු වර්ධනයක් වාර්තා විය. 2016 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 61.1 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේදී සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 598.1 දක්වා රුපියල් බිලියන 45.3 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් 2016 වසරේදී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 121.5 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 341.7 දක්වා රුපියල් බිලියන 38.5 කින් ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු 2016 අවසානයේදී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වාර්තා කළ සියයට 66.9 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 12.7 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම වර්ධනයන් සමඟින්, 2017 වසර අවසානය වන විට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක සංචිත මුදල් පැවතිණි.

මහ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ වත්කම් අනුව සලකා බැලීමේදී, 2017 වසර තුළදී සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම දායක විය. මීට සාපේක්ෂව 2016 වසරේදී සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම හේතු විය. 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 17.6 ක පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 846.1 දක්වා රුපියල් බිලියන 287.5 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී විදේශ සුරැකුම්පත් මත ආයෝජන සහ මහ බැංකුව සතු විදේශ මුදල් හා බැංකු ශේෂ ඉහළ යෑම, විශේෂයෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය ශුද්ධ පදනම මත මිලදී ගැනීම මෙන්ම රජය විසින් ලබාගත් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය සහ ඒකාබද්ධ ණය ඇසුරින් ලද ලැබීම් ද ඇතුළත්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් ඉහළ යෑම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. අනෙකුත් මහ බැංකු සහ ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙතැති වගකීම් අඩුවීම මෙන්ම ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය පහසුකම යටතේ වන වගකීම් ගෙවා නිම කිරීම හේතුවෙන් 2017 වසර තුළදී මහ බැංකුවේ විදේශ මූල්‍ය වගකීම් රුපියල් බිලියන 8.9 කින් අඩුවීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම සඳහා තවදුරටත් හේතු විය. කෙසේ නමුත්, ආසියානු නිශ්කාගත සංගමයේ වගකීම් සහ ජාත්‍යන්තර

7.11 රජය සටහන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය සහ රජයට ලබා දුන් තාවකාලික අත්තිකාරම්

මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වන වගකීම් මෙම කාලය තුළදී ඉහළ ගියේය. ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනය වුවද, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 200.3 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 93.7 දක්වා රුපියල් බිලියන 203.9 කින් අඩු විය. ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල මෙම සැලකිය යුතු අඩුවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය පහළ යෑම හේතු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය අඩු කිරීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගයෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය 2016 වසරේදී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 183.1 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 225.1 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 187.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීමට ඉඩහැරීම සහ 2017 ජූලි මස මැද සිට දේශීය වෙළඳපොළ වෙතින් අතිරික්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාව ස්ථිර ලෙස අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ස්ථාවර පදනම මත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීම හේතුවෙන්, 2016 වසර අවසානයේදී පැවති මෙතෙක් වාර්තා කරන ලද ඉහළම අගය වූ රුපියල් බිලියන 330.0 හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගනුදෙනු හැර) 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 25.6 දක්වා රුපියල් බිලියන 304.5 කින් අඩු විය. කෙසේ නමුත්, මුදල් නීති පනත යටතේ 2017 වසර සඳහා ලබා ගත හැකි තාවකාලික අත්තිකාරම් මුළුමනින්ම උපයෝජනය කිරීමත් සමඟ රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි ඇතුළත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද තාවකාලික

අත්තිකාරම්, 2016 වසර අවසානයේ පැවති රුපියල් බිලියන 83.3 සිට 2017 ජනවාරි මාසය වන විට රුපියල් බිලියන 203.7 දක්වා රුපියල් බිලියන 120.4 කින් ඉහළ ගියේය. 2017 ජනවාරි මාසයේදී තාවකාලික අත්තිකාරම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම සඳහා 2016 දෙසැම්බර් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 100 ක වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුත් කිරීම තුළින් ලබාගත් අරමුදල් උපයෝගී කොටගෙන තාවකාලික අත්තිකාරම්වලින් කොටසක් රජය විසින් ආපසු ගෙවන ලද නමුත්, 2017 ජනවාරි මාසයේදී නියමිත තාවකාලික අත්තිකාරම් යළි මුළුමනින්ම උපයෝජනය කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2017 වසර අවසානය වන විට මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබාදුන් තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 199.8 ක් ලෙස වාර්තා විය. තවද, මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වත්කම් සහ අනෙකුත් වගකීම්වල වෙනස මගින් පිළිබිඹු වන මහ බැංකුවේ අනෙකුත් ශුද්ධ අයිතම වටිනාකම මහ බැංකුවේ රඳවා ගත් ඉපැයීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 21.0 කින් අඩු වූ අතර, එය මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඩු වීමට හේතු විය.

ප්‍රධාන වශයෙන් ඉහළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික පවතින වාතාවරණයක් තුළ ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය ක්‍රමයෙන් අඩුවීම හේතුවෙන් සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සැපයුම අතර වන සම්බන්ධය පෙන්නුම් කරන මුදල් ගුණකය, 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 6.31 සිට 2017 වසර අවසානය වනවිට 6.71 දක්වා ඉහළ ගියේය. ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය, 2016 හා 2015 වසර අවසානයේ, පිළිවෙලින්, වාර්තා වූ සියයට 8.6 සහ සියයට 9.3 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 7.5 දක්වා අඩු විය. මුදල් ගුණකයේ සාමාන්‍යය 2016 වසරේ පැවති 6.38 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී 6.63 දක්වා ඉහළ ගියේය.

පටු මුදල් (M_1)

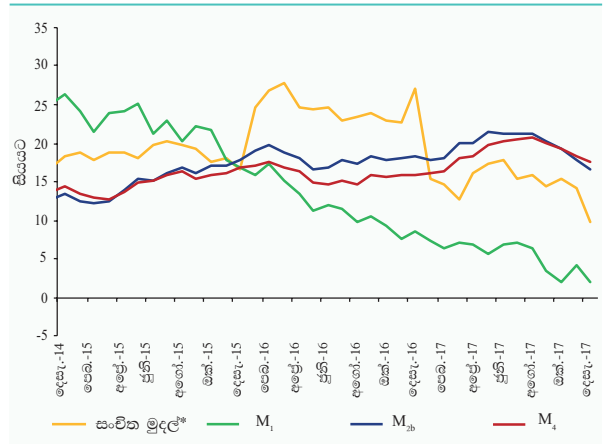
ඉහළ පොලී අනුපාතිකවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පටු මුදල් (M_1) වර්ධනය 2017 වසරේදී තවදුරටත් මන්දගාමී විය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතුවලින් සමන්විත පටු මුදල්, 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා කළ සියයට 8.6 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.1 ක අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. වසර තුළ පටු මුදල් සැපයුමෙහි සමස්ත ප්‍රසාරණය සඳහා සියයට 59 ක පමණ දායකත්වයක් දක්වමින් මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්, 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 10.7 ක වර්ධනය

හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 439.4 ක් දක්වා සියයට 2.3 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, ඉහළ පොලී අනුපාතික පැවතීම හමුවේ වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 6.2 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.0 ක අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු 2016 වසරේදී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 20.2 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 353.9 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 6.8 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) සහ දේශීය ණය

2017 වසරේ බොහෝ විට ඉහළ මට්ටමක පැවති පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය, දේශීය ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීමත් සමඟ වසර අවසානය වන විට ක්‍රමයෙන් අඩු විය. පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 18.4 හා සැසඳීමේදී 2017 මැයි මාසය වන විට සියයට 21.4 ක ඉහළම අගයක් වාර්තා කරන ලද අතර, ඉන්පසුව අපේක්ෂිත ලෙස ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී වී 2017 වසර අවසානය වනවිට සියයට 16.7 ක් විය. මේ අතර, 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 18.1 හා සැසඳීමේදී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය 2017 වසරේදී සියයට 19.6 ක් විය. 2017 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය මෙන්ම ශුද්ධ විදේශීය

7.12 රූප සටහන
මුදල් සමස්තවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

* 2016 ජනවාරි මාසයේ සිට සංචිත මුදල්වල සිදු සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2016 ජනවාරි 16න් ආරම්භ වන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිගනාක 1.50 කින් ඉහළ නැංවීම හේතු විය.

7.4 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා

අයිතමය	2016 අවසානයට	2017 අවසානයට (අ)	රුපියල් බිලියන			
			වෙනස		2017	
			2016	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	552.8	598.1	61.1	12.4	45.3	8.2
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	429.5	439.4	41.4	10.7	9.9	2.3
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	123.3	158.7	19.6	18.9	35.4	28.7
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු (ආ)	303.3	341.7	121.5	66.9	38.5	12.7
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ඇ)	...	...				
4. සංචිත මුදල් (1 + 2 + 3)	856.1	939.8	182.7	27.1	83.6	9.8
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	347.1	353.9	20.2	6.2	6.8	2.0
6. පටු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1 + 5)	776.6	793.3	61.6	8.6	16.7	2.1
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	4,046.9	4,872.0	704.7	21.1	825.1	20.4
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M ₂ (6 + 7)	4,823.6	5,665.3	766.3	18.9	841.8	17.5
9. ගැලපුම් කරන ලද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඈ)	582.0	642.7	73.3	14.4	60.7	10.4
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M _{2b} (8 + 9)	5,405.6	6,308.1	839.7	18.4	902.5	16.7
මුදල් ගුණකය, M _{2b}	6.31	6.71				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M _{2b} (ඉ) (ඊ)	2.41	2.25				

(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු සහ මහ බැංකුව වෙතැති ප්‍රාථමික වෙළඳුන්ගේ තැන්පතු ඇතුළත් වේ.
 (ඇ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2016 වසර අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 117.6 ක් ලෙසද, 2017 අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 27.2 ක් ලෙසද පැවතුණි.
 (ඈ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඉ) වසර සඳහා සාමාන්‍යය.
 (ඊ) සංශෝධිත
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වත්කම් ප්‍රසාරණය ද හේතු විය. දේශීය ණය ප්‍රසාරණය මන්දගාමී වීම පිළිබිඹු කරමින් පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සඳහා ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල දායකත්වය 2016 වසරේ වාර්තා කරන ලද සියයට 92 ක සැලකිය යුතු මට්ටම හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 61 ක් විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු සංචිත ඉහළ යෑම මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ මූල්‍ය වත්කම් වර්ධනය වීමත් සමඟ 2017 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම, මුදල් වර්ධනය සඳහා සැලකිය යුතු බලපෑමක් කළේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් අංශය සැලකූ කල, 2017 වසර තුළදී මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වර්ධනය වැඩි දායකත්වයක් සපයන ලදී. වෙළඳපොළ තුළ පවත්නා ඉහළ පොලී අනුපාතික පිළිබිඹු කරමින් මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 20.2 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 19.1 ක් වූ අතර, පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා එය සියයට 98 ක පමණ දායකත්වයක් දැක්වීය. ඒ අනුව, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 778.0 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී මහජනයා සතු

වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 885.8 කින් ඉහළ ගොස් සමස්ත පොලී උපයන තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් ට්‍රිලියන 5.5 ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අතර, මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉල්ලුම් තැන්පතු වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 6.2 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.0 කින් වර්ධනය විය.

වත්කම් අංශය සැලකූ විට, පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා දායක වෙමින් 2017 වසර තුළදී බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය ධන මට්ටමක් වාර්තා කළේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහ වාණිජ බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින්, 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ සිට අධිණිච්ච සෘණ මට්ටමක පැවති බැංකු පද්ධතිය සතු සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය, 2017 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ධන මට්ටමක් දක්වා වර්ධනය විය. ඒ අනුව, බැංකු පද්ධතිය සතු සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 66.9 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 352.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය විය. සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල

7.5 සංඛ්‍යා සටහන
සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M₂) සැසඳුමෙහි වත්කම් අංශය

අයිතමය	2016 අවසානයට	2017 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2016		2017	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	856.1	939.8	182.7	27.1	83.6	9.8
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	558.6	846.1	-17.6	-3.1	287.5	51.5
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	297.6	93.7	200.3	206.0	-203.9	-68.5
පුළුල් මුදල් (M₂)	5,405.6	6,308.1	839.7	18.4	902.5	16.7
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-231.2	121.5	66.9	22.4	352.8	152.6
මුදල් අධිකාරීන් (අ)	558.6	846.1	-17.6	-3.1	287.5	51.5
වාණිජ බැංකු	-789.8	-724.6	84.5	9.7	65.2	8.3
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	5,636.8	6,186.5	772.8	15.9	549.7	9.8
දේශීය ණය	6,671.7	7,504.7	939.6	16.4	833.0	12.5
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	1,972.1	2,168.5	212.6	12.1	196.4	10.0
මහ බැංකුව	413.0	225.1	183.1	79.6	-187.9	-45.5
වාණිජ බැංකු	1,559.1	1,943.4	29.6	1.9	384.3	24.6
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	495.1	514.4	-27.9	-5.3	19.2	3.9
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	4,204.4	4,821.8	754.9	21.9	617.4	14.7
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (අ)	-1,034.8	-1,318.2	-166.9	-19.2	-283.3	-27.4

(අ) තාවකාලික
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.
 (ඇ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වර්ධනයට සියයට 82 ක ආයතනවයක් දක්වමින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළින් අඛණ්ඩව විදේශීය විනිමය මිලදී ගැනීම හමුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සංචිත වත්කම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 287.5 කින් ප්‍රසාරණය විය. තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වර්ධනයට හේතු වෙමින් 2017 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් පහළ යෑමක් වාර්තා විය. මේ අතර, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී වාණිජ බැංකු විසින් ලබාගත් විදේශීය ණය අඩු වීමත් සමඟ වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 65.2 කින් ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු සතු අනෙව්‍යාසිකයන්ගේ විදේශ විනිමය තැන්පතු වගකීම් ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ වුවද විදේශීය ණය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑම සහ විදේශීය බැංකු ඒකකවල පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු ශේෂ ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වසර තුළදී දේශීය බැංකු ඒකක සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 34.9 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක සතු මූල්‍ය වගකීම් අඩු වීම හේතුවෙන් 2017 වසර තුළදී අක්වෙරළ බැංකු ඒකක සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ද ඉහළ ගියේය.

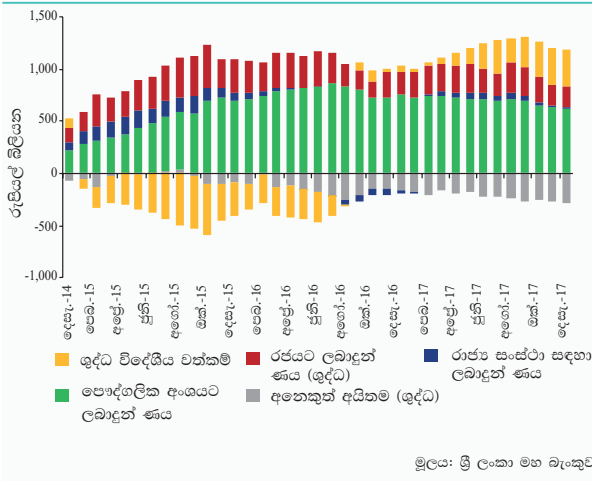
2017 වසර තුළදී බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඩු වේගයකින් වුවද අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. 2017 වසරේ දෙවන භාගය තුළදී දේශීය ණය

සැපයුම මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් වසර තුළදී බැංකු අංශයෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑම රුපියල් බිලියන 549.7 කට සීමා විය. මීට සාපේක්ෂව, 2015 සහ 2016 වසර තුළදී ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල ඉහළ යෑම, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 1,003.4 ක් සහ රුපියල් බිලියන 772.8 ක් වූ ඉහළ අගයන්හි පැවතිණි. 2017 වසර තුළදී ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය මන්දගාමී වීම සඳහා රජය හා පෞද්ගලික අංශය වෙත ණය සැපයීම මන්දගාමී වීම මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාග්ධන අරමුදල් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් අනෙකුත් වගකීම් ඉහළ යෑමේ සාණාත්මක බලපෑම හේතු විය.

ශුද්ධ දේශීය වත්කම් තුළ ඇතුළත්, බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී අඩු වේගයකින් වුවද අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. 2017 වසරේ දෙවන භාගය තුළ සිදුවූ අඩු වීම පිළිබිඹු කරමින්, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 212.6 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 196.4 කින් ඉහළ ගියේය. බැංකු අංශය විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම හේතු වූ අතර, මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය

7.13 රජය සටහන
පුළුල් මුදල්වල (M₂) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය
වෙනස සඳහා තුඩු දුන් සාධක (වත්කම් අනුව)

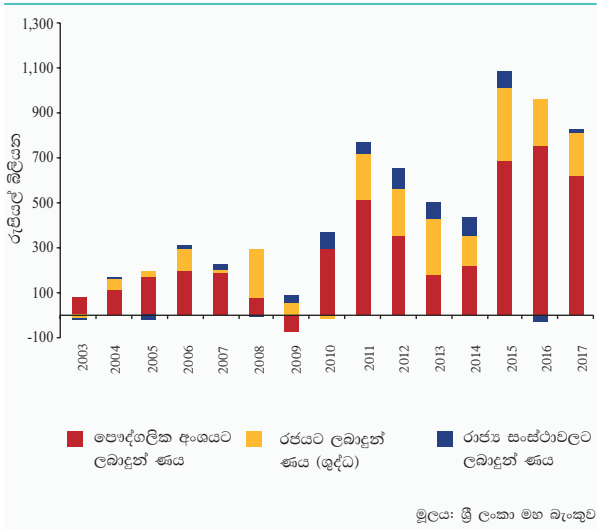

සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. ඒ අනුව, රජය විසින් ලබාගනු ලැබූ බැංකු ණය සංයුතියෙහි වෙනස්වීමක් පිළිබිඹු කරමින්, වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 29.6 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 384.3 කින් ඉහළ ගියේය. 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 96.6 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේදී, ප්‍රධාන වශයෙන් වාණිජ බැංකු විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත කරන ලද ආයෝජන රුපියල් බිලියන 245.2 කින් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 322.1 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වූ අතර, එමගින් වාණිජ බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. තවද, සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මත කරන ලද ආයෝජන රුපියල් බිලියන 40.8 කින් ඉහළ ගිය අතර, වාණිජ බැංකු සතු රජයේ අයිතා ශේෂය ද රුපියල් බිලියන 50.4 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2016 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 67.1 ක අඩුවීම හා සැසඳීමේදී අක්වෙරළ බැංකු ඒකක විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 62.2 කින් ඉහළ ගියේය. 2017 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල සිදු කරන ලද ආයෝජන රුපියල් බිලියන 23.3 කින් වැඩිවීම සහ රජයට සපයන ලද සෘජු විදේශ විනිමය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 38.9 කින් වැඩිවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, රජය විසින් මූල්‍යන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මත රඳා පැවැත්ම අඩුවීම සහ සිය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගය කල්පිරීමට

මෙන්ම, ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවලදී භාණ්ඩාගාර බිලපත් මිලදී ගැනීමෙන් වැළකී සිටීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ තීරණයෙහි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 183.1 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 187.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

රජය සතු ප්‍රධාන වාණිජ ව්‍යවසාය කිහිපයක් 2017 වසරේදී සිය ණය වගකීම් පියවනු ලැබූව ද, රාජ්‍ය වාණිජ ව්‍යවසාය කිහිපයක ණය ගැනීමේ ඉහළ අවශ්‍යතාව පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසරේදී වාණිජ බැංකු විසින් රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. 2016 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට අධිණිධව ඉහළ ගිය රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ පළමු මාස පහ තුළදී රුපියල් බිලියන 66.6 කින් වැඩි වූ අතර, මෙයට ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ලබාගත් රුපියල් බිලියන 41.0 ක ණය ප්‍රමාණය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වුවත්, පැවති ප්‍රවණතාව වෙනස් කරමින්, 2017 වසරේ ජුනි සිට ඔක්තෝබර් කාලය තුළදී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය පහළ ගිය අතර, 2017 වසරේ අවසාන කාලයේදී නැවත ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය. ඒ අනුව, රාජ්‍ය වාණිජ ව්‍යවසාය වෙත සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය, 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 27.9 ක අඩු වීම හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 19.2 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම ණය ඉහළ යෑම සඳහා 2017 වසර තුළදී මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ජාතික ජලසම්පාදන

7.14 රජය සටහන
දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික ඉහළ යෑම

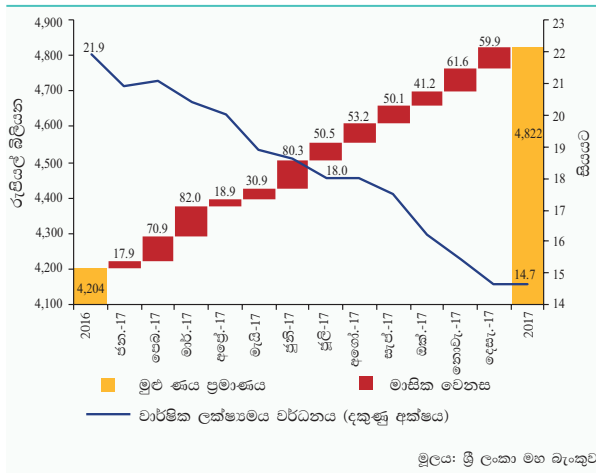
හා ජලාපවහන මණ්ඩලය සහ ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගම විසින් ලබාගත් ණය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 19.0, රුපියල් බිලියන 18.6 සහ රුපියල් බිලියන 7.7 කින් ඉහළ යෑම හේතු විය. අදාළ කාලය තුළදී, සමූපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය වැනි අනෙකුත් රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය ද ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව, වාණිජ බැංකු වෙනැති රුපියල් තැන්පතු භාවිතා කරමින් 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 15.5 ක පමණ විදේශ මුදල් වගකීම් ප්‍රමාණයක් වාණිජ බැංකු වෙත ආපසු ගෙවන ලදී. තවද, 2017 වසරේදී, සීමාසහිත ලංකා පොහොර සමාගම, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය යන රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් වාණිජ බැංකු වෙත නොපියවූ වගකීම්වලින්, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 5.2 ක්, රුපියල් බිලියන 5.8 ක් සහ රුපියල් බිලියන 3.8 ක් ආපසු ගෙවන ලදී.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී අධිණිඛව මන්දගාමී වී වසර අවසානය වන විට අපේක්ෂිත මට්ටමට ළඟා විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබූ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සඳහා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රතිචාර දක්වමින් ඉහළ ගිය වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෙන්ම, සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග සහ තෝරාගත් ආනයන අධෛර්යවත් කිරීම සඳහා සිදු කරනු ලැබූ තීරු බදු වෙනස්කම් 2017 වසරේදී පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය මන්දගාමී වීම සඳහා දායක විය. තවද, 2017 ජූලි මස සිට ක්‍රියාත්මක වූ ණය කාඩ්පත්, අනෙකුත් ණය හා අත්තිකාරම් මත වූ උපරිම ණය පොලී අනුපාතික මෙන්ම, වාණිජ බැංකු විසින් හිඟ ණය හා අත්තිකාරම්

මත පනවන ලද දඩ පොලී අනුපාතික ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ද පෞද්ගලික අංශය වෙතින් ණය සඳහා වූ ඉල්ලුම යම්තාක් දුරකට අඩු වීමට හේතු විය. ඒ අනුව, පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 21.9 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 14.7 ක් වූ අතර, පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය වර්ධනයේ සාමාන්‍යය 2016 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 25.9 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 18.3 ක් වැනි අඩු අගයක් ගන්නා ලදී. 2016 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 754.9 ක වැඩි වීම හා සැසඳීමේදී පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 617.4 කට සීමා විය. ණය හා අත්තිකාරම්වල සුරැකුම් මත වර්ගීකරණයට අනුව, නිශ්චල දේපළ, යන්ත්‍ර හා උපකරණ මෙන්ම, පුද්ගල සුරැකුම් හා පොරොන්දු පත්‍රිකා 2017 වසර තුළදී සමස්ත ණය සහ අත්තිකාරම්වල වැඩිවීම සඳහා සියයට 62 ක දායකත්වයක් ලබාදී ඇත. මේ අතර, මෝටර් රථ ආනයනය ඉහළ යෑම පාලනය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ සාර්ව විචක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ ඉහළ පොලී අනුපාතිකවල බලපෑම හේතුවෙන්, කල්බදු හා කුලී පිට ගැනුම් යටතේ වූ ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 12.7 හා සැසඳීමේ දී 2017 වසරේදී සියයට 8.3 ක් දක්වා අඩු විය.

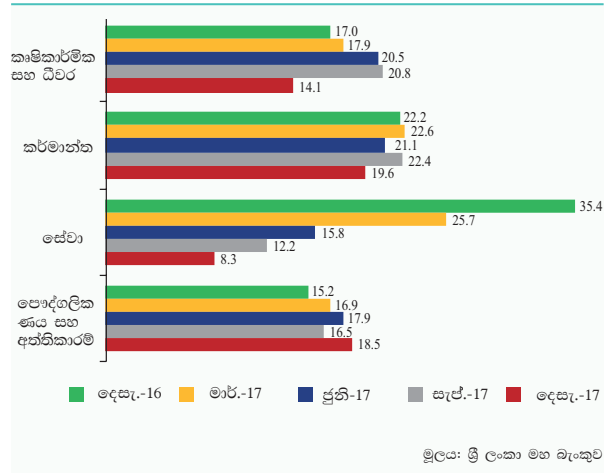
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් අංශය හැර ආර්ථිකයේ සියලු ප්‍රධාන අංශ සඳහා වූ ණය සැපයුම 2017 වසර තුළදී අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබිණ. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත,

7.15 රූප සටහන
වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.16 රූප සටහන
ප්‍රධාන අංශවලට ලබාදුන් පෞද්ගලික අංශයේ ණයවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (සියයට)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සේවා සහ කර්මාන්ත අංශ සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි 2016 වසරේදී, පිළිවෙළින්, වාර්තා වූ සියයට 35.4 සහ සියයට 22.2 යන වර්ධන අනුපාතික හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී, පිළිවෙළින්, සියයට 8.3 කින් හා සියයට 19.6 කින් වර්ධනය විය. සේවා අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය අඩු වීම සඳහා හේතු වෙමින් මූල්‍ය හා ව්‍යාපාරික සේවා, සන්නිවේදන හා තොරතුරු තාක්ෂණ සහ නාවික, ගුවන් හා භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය යන උප අංශ වෙත ණය ලබාදීම් 2017 වසර තුළදී පහළ ගියේය. 2017 වසර තුළදී මූල්‍ය හා ව්‍යාපාර සේවා සඳහා සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම සඳහා බැංකු අංශය විසින් කල්බදු සමාගම්වලට සපයනු ලැබූ ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, අනෙකුත් උප අංශ සඳහා වූ ණය ලබාදීම්, විශේෂයෙන් සංචාරක, මුද්‍රණ හා ප්‍රකාශන, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ ප්‍රවාහන අංශ 2017 වසර තුළදී

ධන වර්ධන අනුපාතික වාර්තා කර ඇත. කර්මාන්ත අංශයට සපයන ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 49 ක් පමණ වන ඉදිකිරීම් උප අංශය සඳහා වූ ණය ප්‍රමාණය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 22.5 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, අනෙකුත් ප්‍රධාන උප අංශ සඳහා ද සැලකිය යුතු ණය ප්‍රවාහ ලැබී ඇත. කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 17.0 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.1 කින් වර්ධනය විය. මෙම අංශය තුළ, පශු සම්පත් හා කිරි ගව පාලනය, පොල්, ධීවර, එළවළු, පලතුරු හා සුළු ආහාර භෝග, වී සහ තේ යන උප අංශ වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ද සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් යටතේ සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 15.2 ක

7.6 සංඛ්‍යා සටහන

වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ගීකරණය (අ) (ආ) (ඇ)

අංශය	රුපියල් බිලියන			
	2016 අවසානයට	2017 අවසානයට (අ)	2017 අයකත්වය (%)	2017 ප්‍රතිශතක වෙනස
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	361.5	412.4	8.4	14.1
එයින්, තේ	82.4	91.0	1.9	10.4
රබර්	23.8	24.4	0.5	2.6
පොල්	16.3	20.4	0.4	25.7
වී	28.9	32.6	0.7	12.6
එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර භෝග	25.1	29.3	0.6	16.9
ධීවර	14.0	17.5	0.4	24.6
කර්මාන්ත	1,707.5	2,041.4	41.7	19.6
එයින්, ඉදිකිරීම්	811.2	993.5	20.3	22.5
ආහාර සහ පාන වර්ග	95.3	105.1	2.1	10.3
රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	159.4	174.7	3.6	9.6
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	148.8	170.3	3.5	14.4
සේවා	1,287.6	1,393.9	28.4	8.3
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	387.3	435.8	8.9	12.5
සංචාරක ව්‍යාපාරය	138.7	172.0	3.5	24.0
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	308.1	306.5	6.3	-0.5
නාවික, ගුවන් සහ භාණ්ඩ නිෂ්කාශනය	28.1	19.2	0.4	-31.7
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් (ඉ)	888.6	1,053.2	21.5	18.5
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ	198.1	210.2	4.3	6.1
උකස් කිරීම්	132.4	148.4	3.0	12.1
ණය කාඩ්පත්	75.9	91.5	1.9	20.4
එකතුව	4,245.1	4,900.9	100.0	15.4

(අ) වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) ණය සහ අන්තිකාරම්වලට අයිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.

(ඇ) ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදවල වෙනස්කම් හේතුවෙන් මෙම සංඛ්‍යා සටහනේ ඇති දත්ත සංඛ්‍යා සටහන 7.5 හි දැක්වෙන පෞද්ගලික අංශය සඳහා ලබාදුන් ණය යටතේ වන දත්තවලින් වෙනස් වේ.

(ඈ) භාවකාලීන

(ඉ) 'කර්මාන්ත' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය ඉවත්කර ඇති අතර ණය කාඩ්පත් මගින් ලබාදෙන නොපියවූ අන්තිකාරම් ඇතුළත් වේ.

7.7 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙහි පරිණත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ)(ආ)

අංශය	පරිණත කාලය	දෙසැම්බර් 2016		දෙසැම්බර් 2017	
		දායකත්වය (%)	වර්ධනය %	දායකත්වය (%)	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	5.5	16.5	5.6	17.6
	මැදිකාලීන	1.9	24.3	1.7	4.2
	දිගුකාලීන	1.1	7.7	1.0	13.9
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	13.3	23.7	14.0	21.4
	මැදිකාලීන	10.1	13.8	10.1	16.2
	දිගුකාලීන	16.9	26.5	17.5	20.1
සේවා	කෙටිකාලීන	12.2	35.0	11.0	4.3
	මැදිකාලීන	10.6	41.3	10.0	9.7
	දිගුකාලීන	7.6	28.5	7.4	12.6
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	8.6	1.0	8.8	18.8
	මැදිකාලීන	5.6	10.9	5.5	11.4
	දිගුකාලීන	6.7	46.4	7.2	24.1
එකතුව	කෙටිකාලීන	39.6	19.9	39.4	15.0
	මැදිකාලීන	28.2	22.8	27.4	10.6
	දිගුකාලීන	32.2	29.9	33.2	19.0

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 18.5 කින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් අංශය යටතේ, ණය කාඩ්පත් පදනම් වූ ණය වර්ධනය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, 2016 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 17.5 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 20.4 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් අංශයේ අනෙකුත් සියලුම උප අංශ සඳහා වූ ණය ලබාදීම් 2017 වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්, 2013 වසරේ සිට උකස් ණය අන්තිකාරම් අඩුකරන අඩු වීම 2017 වසර තුළදී නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වූ අතර, එම ණය ප්‍රමාණය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 12.1 කින් වර්ධනය විය. තවද, ණය හා අන්තිකාරම් පරිණත කාලසීමා අනුව වර්ගීකරණයේදී, සියලු පරිණත කාලසීමාවලට අදාළ ණය සැපයුමේ මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කෙරුණි. ඒ අනුව, 2016 වසර තුළදී, පිළිවෙළින්, සියයට 22.8 ක් සහ සියයට 29.9 ක් ලෙස වාර්තා වූ මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන ණය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේදී, පිළිවෙළින්, සියයට 10.6 ක් සහ සියයට 19.0 ක් ලෙස මන්දගාමී විය. පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 19.9 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේදී, 2017 වසර අවසානය වන විට කෙටිකාලීන ණය සියයට 15.0 කින් වර්ධනය විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄)

M_{2b} පුළුල් මුදල් සැපයුමේ දක්නට ලද ප්‍රවණතාව හා සමානව මූල්‍ය සමීක්ෂණය මගින් මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M₄)² වර්ධනය ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර, 2017 වසරේ අවසාන කාලයේදී එහි මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කළේය. 2017 වසරේ අගෝස්තු මාසයේදී, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත M₄ වර්ධනය සියයට 20.7 ක ඉහළම මට්ටමක පැවති අතර, 2017 වසර අවසානය වන විට එය සියයට 17.6 ක් දක්වා මන්දගාමී වුවද, 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 15.9 ක වර්ධනයට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුම වර්ධනයේ සාමාන්‍යය 2016 වසර තුළදී පැවති සියයට 15.9 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 18.8 ක් විය. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා සියයට 70 කින් දායක වෙමින් පෞද්ගලික අංශයට සහ රජයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් බැංකු අංශයෙහි සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 816.6 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්

2 මූල්‍ය සමීක්ෂණය ද්විතීයිකව පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර, එයට මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළත් වේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන

පුළුල් මුදල් (M₄) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය
(මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

රුපියල් බිලියන

අයිතමය	2016 අවසානයට (අ)	2017 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2016 (අ)		2017	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M₄)	6,630.3	7,795.9	910.0	15.9	1,165.7	17.6
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-383.2	-34.2	61.0	13.7	349.0	91.1
මුදල් අධිකාරීන් (ඇ)	558.6	846.1	-17.6	-3.1	287.5	51.5
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-789.8	-724.6	84.5	9.7	65.2	8.3
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-152.0	-155.7	-6.0	-4.1	-3.8	-2.5
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	7,013.5	7,830.1	849.1	13.8	816.6	11.6
දේශීය ණය	8,763.3	9,841.8	1,159.6	15.3	1,078.5	12.3
රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය	2,555.9	2,778.9	211.6	9.0	223.1	8.7
මුදල් අධිකාරීන්	413.0	225.1	183.1	79.6	-187.9	-45.5
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	1,559.1	1,943.4	29.6	1.9	384.3	24.6
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	515.7	545.6	-13.6	-2.6	30.0	5.8
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	68.1	64.8	12.5	22.5	-3.3	-4.9
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු)	495.1	514.4	-27.9	-5.3	19.2	3.9
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	5,712.3	6,548.5	975.9	20.6	836.2	14.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	4,204.4	4,821.8	754.9	21.9	617.4	14.7
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	562.2	676.8	80.5	16.7	114.6	20.4
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	945.7	1,049.8	140.5	17.4	104.2	11.0
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ඈ)	-1,749.8	-2,011.7	-310.6	-21.6	-261.8	-15.0

(අ) සංශෝධිත
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම් ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.
 (ඈ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්වය 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 349.0 කින් ඉහළ ගියේය.

බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙතැති මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු 2017 වසර තුළදී ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, මෙම මූල්‍ය ආයතන වෙතැති කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 17.1 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 19.7 ක් විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු සියලුම කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේදී පැවති සියයට 19.3 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 19.5 ක් වූ අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සතු සියලුම කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.7 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.2 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්

විසින් සිය තැන්පත්කරුවන්ට ලබා දුන් ඉහළ පොලී අනුපාතිකවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙතැති මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 9.7 සිට 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 29.4 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමට අනුව, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2017 වසර තුළදී අඛණ්ඩව මන්දගාමී විය. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුම මත පදනම් වන පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 20.6 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.6 ක් දක්වා මන්දගාමී වූ අතර, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනයෙහි සාමාන්‍යය 2016 වසර තුළදී පැවති සියයට 23.0 හා සැසඳීමේදී 2017 වසරේදී සියයට 17.7 ක් විය. ප්‍රධාන වශයෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ණය ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, 2016

වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 975.9 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 836.2 කින් ඉහළ ගියේය. 2017 වසර අවසානය වන විට සමස්ත ණය වර්ධනය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව අනුව යමින්, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2016 වසරේදී වාර්තා වූ සියයට 17.4 සිට 2017 වසරේ අවසානය වන විට සියයට 11.0 දක්වා මන්දගාමී වූ අතර, 2017 වසර තුළදී ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑම රුපියල් බිලියන 104.2 ක් විය. කෙසේ වුවද, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ණය ප්‍රසාරණය, 2016 වසර අවසානයේදී වාර්තා වූ සියයට 16.7 හා සැසඳීමේදී, 2017 වසර අවසානයේදී සියයට 20.4 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑම 2016 වසරේදී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 80.5 හා සැසඳීමේදී 2017 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 114.6 ක් විය. තවද, මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේදී රුපියල් බිලියන 223.1 කින් ඉහළ ගිය අතර, ඒ සඳහා බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් රජයට සපයන ලද රුපියල් බිලියන 30.0 ක ණය ප්‍රමාණයෙහි ශුද්ධ ඉහළ යෑම හේතු වූ අතර, 2017 වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 3.3 කින් පහළ ගියේය.

7.5 අපේක්ෂිත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ පෙරදැක්ම

මහ බැංකුවට පාලනය කළ නොහැකි සාධක, විශේෂයෙන් කාලගුණික බලපෑම් තුළින් ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑම හමුවේ වුවද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඉල්ලුමෙන් ජනිත වන උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා සාර්ථක ලෙස පාලනය කෙරුණු අතර, ඉදිරියේදී මැදිකාලීන මිල ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග විවක්ෂණශීලීව අඛණ්ඩව අනුගමනය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. 2018 වසරේ මුල් කාලයේදී උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටම් දක්වා අඩු වීමට හේතු වූ උච්චාවචන සහිත ආහාර අයිතමවල මිල ගණන් පහළ යෑම සහ හිතකර පදනම් බලපෑම් හමුවේ වුවද, පවතින අනෙකුත් අවදානම් මගින් උද්ධමනය අඩු හා ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව විසින් දරනු ලබන ප්‍රයත්නයට අභියෝග ඇති විය හැකිය. විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර බලශක්ති මිල ගණන් ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව හේතුවෙන් දේශීය බලශක්ති මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම මගින් උද්ධමනය කෙරෙහි

කෙටිකාලීනව ඇතැම් බලපෑම් ඇති විය හැකිය. වැටුප් පීඩන සමනය වී ඇති වුවද, වැටුප් පීඩන මගින් මූලික උද්ධමනය මත බලපෑම් ඇති විය හැකි බැවින් එය වඩාත් සමීපව අධීක්ෂණය කිරීම අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම, අයහපත් සහ පුරෝකථනය කළ නොහැකි කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් සැපයුම් අංශයේ ඇති විය හැකි අවහිරතා මගින් ද දේශීය මිල ගණන් මත තාවකාලික බලපෑම් ඇති විය හැකිය. සැපයුම් අංශය මගින් ඇති වන තාවකාලික උද්ධමන පීඩන පාලනය කිරීමට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට නොහැකි බැවින්, රජය විසින් සැපයුම් අංශය සම්බන්ධව කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මගින් සැපයුම් අංශයේ ඇති වන අවහිරතා තුළින් ජනිත වන උද්ධමන පීඩන පාලනය කළ හැකිය. මේ සඳහා, කෘෂිකාර්මික අංශයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම සහ ආහාර සැපයුම සඳහා ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂණ තොග පවත්වා ගැනීම මෙන්ම, අඩු අස්වැන්නක් සහිත කාලවලදී අත්‍යවශ්‍ය ආහාර අයිතම නිසි කලට ආනයනය කිරීම වැනි සැපයුම් දාමයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ රජය විසින් අවධානය යොමු කළ යුතුය. යෝග්‍ය තීරු බදු සංශෝධන සිදු කිරීම ද අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ මිල ගණන් පාලනය කිරීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, උද්ධමනයට බලපානු ලබන සාධකය කුමක් වුවද, සුදුසු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට සහ වැටුප් පීඩන ඇතිවීම මැඩ පැවැත්වීම මගින් උද්ධමන අපේක්ෂා ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට රජයට කාලෝචිත උපදෙස් ලබාදීම සඳහා මහ බැංකුව අඛණ්ඩව සුපරීක්ෂාවෙන් කටයුතු කරනු ඇත.

මැදිකාලීනව වශයෙන් ඉහළ මධ්‍යම ආදායම් ආර්ථිකයක් බවට පත් වීම සඳහා මිල ස්ථායීතාව තිරසාර ලෙස පවත්වා ගැනීමට සඵලදායී නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් වෙත යොමු වීම හේතු වනු ඇත. 2017 වසරේ මුල් කාලයේදී නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් වෙත යොමු වීම නිවේදනය කිරීමෙන් පසුව, ආයතනික අංග, මෙහෙයුම් ලක්ෂණ, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය සහ විදේශ විනිමය මෙහෙයුම් මෙන්ම, නව රාමුව වෙත සුමට ලෙස යොමු වීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ධාරිතා ගොඩනැගීමේ යනාදියට අදාළව ප්‍රතිසංස්කරණ සහ නවීකරණ ඇතුළත් නමයශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය හඳුන්වාදීම සඳහා වන ඉදිරි දැක්මක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සකස් කර ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය තුළ සඵලදායී සන්නිවේදනයෙහි ඇති වැදගත්කම සලකා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අඛණ්ඩව කටයුතු කරනු ලැබීය. උද්ධමන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා

එකිනෙක හා නොගැටෙන අයුරින් රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති යන දෙකම සහයෝගීව ක්‍රියාත්මක වීම නව මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව වෙත නැඹුරු වීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. එවැනි රාමුවකට අදාළ අවශ්‍යතා සපුරාලීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම ක්‍රියාවලියේදී අවශ්‍ය නීතිමය සංශෝධන තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බලතල, විශ්වසනීයත්වය හා ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කිරීම නිසි ලෙස සිදු කළ යුතුව ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය, යහපාලනය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම ශක්තිමත් කරන අතරම, එහි බලතල ඉහළ නැංවීම සඳහා අවධානය යොමු කරමින් මුදල් නීති පනත සංශෝධනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දැනට අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡාවක නිරතව සිටී. තවද, සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය තිරසාර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා විනිමය අනුපාතික තීරණය කිරීමේදී වැඩි වශයෙන් වෙළඳපොළ මත පදනම් වීම තහවුරු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සුදුසු විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරනු ඇත.

රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය සහිත අඛණ්ඩ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා වැදගත් වන ප්‍රධාන පූර්ව අවශ්‍යතාවකි. 2017 වසර තුළදී රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රාථමික ශේෂයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළ ද, ඉලක්කගත අගයන්

හා සැසඳීමේදී වියදම් ඉහළ යෑම සහ ආදායම් අඩු වීම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි බලපෑම් එල්ල වීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද බලපෑම් ඇති විය. ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාත්මක ගැටලු නිරාකරණය කිරීමේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ දිගුකාලීනව පවත්නා අසමතුලිතතා සඳහා පියවර ගැනීමට ප්‍රමුඛතාව ලබාදිය යුතුව ඇත. ඉහළ රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟයක් පැවතීම හා එම හිඟය ප්‍රසාරණාත්මක ලෙස මූල්‍යනය කිරීම හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අභිබවා රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යය පැතිරීම, ආර්ථිකයේ මුදල් ස්ථායීතාවට මෙන්ම, සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ පනත එලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා වන නව වෙන්දේසි ක්‍රමය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත වෙනස්කම් මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී, රාජ්‍ය මූල්‍ය ආධිපත්‍යය මගින් ඇති වන බලපෑම අඩු වනු ඇත. විශේෂයෙන්ම, මැදිකාලීන වශයෙන් නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමු වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කටයුතු ආරම්භ කර ඇති හෙයින් ඉහළ වර්ධනයක් සහ උසස් ජීවන තත්ත්වයක් සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතාවක් ලෙස, මිල ස්ථායීතාව දිගුකාලීනව පවත්වා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය ස්ථාපිත කිරීම සහ තිරසාර රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවක් පවත්වා ගැනීම ප්‍රමුඛ අවශ්‍යතාවක් වේ.

